

Porozumienie Producentów
Węgla Brunatnego

nr 4 (101)

2017

Węgiel Brunatny

Węgiel Brunatny

Biuletyn Informacyjny

Porozumienia Producentów Węgla Brunatnego

nr 4 (101) 2017 r.

Węgiel Brunatny

Biuletyn Informacyjny Porozumienia Producentów
Węgla Brunatnego

Rada Redakcyjna:

Przewodniczący	Stanisław Żuk
Członkowie:	Adam Kłapszta
	Marian Rainczuk
	Leszek Sondaj
Sekretarz	Zbigniew Holinka

Redaguje Zespół:

Henryk Izydorczyk	- Redaktor Naczelny – KWB Turów
Anna Woźna	- PGE GiEK S.A.
Anna Grabowska	- KWB Bełchatów
Ewa Galantkiewicz	- PAK KWB Konin S.A.

Adres Redakcji:

PPWB / PGE Górnictwo i Energetyka Konwencjonalna S.A.
Oddział Kopalnia Węgla Brunatnego Turów
59-916 Bogatynia, ul. Górników Turowa 1
tel. 75 77 35 334, fax: 75 77 35 060

Wydawca:

Związek Pracodawców
Porozumienie Producentów Węgla Brunatnego
z siedzibą w Bogatyni
59-916 Bogatynia, ul. Górników Turowa 1
tel. 75 77 35 262
www.ppwb.org.pl

Opracowanie graficzne, skład i druk:
aem studio – Paul Huppert
31-234 Kraków, ul. Dożynkowa 172
tel. 12 399 42 00, www.aem.pl
Nakład: 700 egz.
ISSN-1232-8782

Spis treści

25-lecie Związku Pracodawców PPWB	4
Powstanie Związku Pracodawców	6
Ćwierć wieku „Węgla Brunatnego”	11
Barbórka 2017 w PGE GiEK	14
Święto górniczego stanu w Koninie	23
Zbiornik Kleczew – doświadczenia rekultywacji	31
Seminarium Konflikty w gospodarowaniu przestrzenią i zasobami Ziemi – interdyscyplinarna platforma dyskusji	38
Jubileusz 125-lecia Stowarzyszenia Inżynierów i Techników Górnictwa	41
Konferencja ELGOR 2017 – O przyszłości węgla brunatnego	43
Górnicy Flesz	46

Od Redakcji:

Wszystkie artykuły autorskie zawarte w biuletynie „Węgiel Brunatny” publikowane są w celach informacyjnych. Redakcja nie ponosi żadnej odpowiedzialności za błędy w danych lub nieaktualne informacje w tych artykułach. Redakcja zastrzega sobie możliwość dokonywania zmian w artykułach, w szczególności takich jak: dodawanie tytułów i podtytułów, skrótów, adiustacji technicznej oraz poprawek stylistycznych i językowych.

Niech żyje nam Górnicy Stan!

Mija właśnie rok 2017. Nadeszło kolejne podsumowanie działalności i funkcjonowania w branży górniczej. Dzień św. Barbary jest wielkim świętem, które corocznie obchodzone jest w branży górniczej szczególnie. Odbývają się różnego rodzaju spotkania górnicze – z jubilatami, emerytami i te najważniejsze – akademie barbórkowe, gdzie zapraszani są najważniejsi dla stanu górniczego goście: władze różnego szczebla, parlamentarzyści, przedstawiciele firm współpracujących z branżą, naukowcy. W grudniu tradycyjnie odbyły się barbórki w Bełchatowie, Turowie, Koninie i innych firmach powiązanych z odkrywkową eksploatacją węgla brunatnego. Górnicy z Kopalni Węgla Brunatnego w Bełchatowie świętowali Dzień Górnika 4 grudnia. Pracownicy kopalni i ich rodziny rano spotkali się na mszy świętej, a później przemaszzerowali ulicami Bełchatowa na akademię. Uroczystość uświetnili swoją obecnością Minister Obrony Narodowej Antoni Macierewicz czy Henryk Baranowski – prezes PGE Polskiej Grupy Energetycznej. Uroczystości obchodów Dnia Górnika w Kopalni Węgla Brunatnego Turów, należącej do spółki PGE Górnictwo i Energetyka Konwencjonalna z Grupy Kapitałowej PGE odbyły się trzy dni wcześniej, w piątek 1 grudnia. W akademii wzięło udział wielu gości – wiceminister Marzena Machałek – sekretarz stanu w Ministerstwie Edukacji, senator RP Rafał Ślusarz, wicewojewoda dolnośląski Kamil Zieliński, a także przedstawiciele władz samorządowych, uczelni, duchowieństwa, służb mundurowych, spółek i instytucji oraz władze Grupy Kapitałowej PGE z Pawłem Śliwą – wiceprezesem ds. innowacji PGE Polskiej Grupy Energetycznej, Sławomirem Zawadą – prezesem PGE GiEK, Stanisławem Żukiem – wiceprezesem ds. wydobywania PGE GiEK. To był szczególny rok dla turowskich górników, ponieważ w czerwcu obchodzili oni jubileusz 70-lecia przejęcia przez państwo polskie kopalni.

Uroczystości barbórkowe w PAK Kopalni Węgla Brunatnego Konin odbyły się 30 listopada. Na akademii przybyli pracownicy kopalni oraz goście, wśród nich posłowie, władze miasta i powiatu, wójtowie i burmistrzowie gmin współpracujących z kopalnią, a także przedstawiciele wojewody wielkopolskiego i Zespołu Elektrowni PAK. Spotkanie było okazją do uhonorowania wyróżniających się pracowników kopalni odznaczeniami państwowymi, resortowymi i zakładowymi. Nadano też stopnie górnicze, wręczono honorowe szpady górnicze i kordziki – podobnie jak w kopalniach w Bełchatowie i Turowie.

Górnicy święto to czas podsumowań, nagród i pytań o przyszłość górnictwa odkrywkowego. Przed nami nowy czas i nowe wyzwania dla branży. Węgiel brunatny daje Polsce niezależność energetyczną, bo mamy go pod dostatkiem. Musimy więc go wykorzystać, inwestując w nowe złoża, nowe technologie i ludzi.

Redakcja WB

Z okazji Nowego 2018 Roku życzymy wszystkim naszym Czytelnikom pomyślności, zdrowia i dokonania wszelkich założonych planów, z którymi wkraczamy w ten nowy czas. Zaś przyjacielom z branży – wytrwałości i sukcesów, a także powodzenia w naszej, jakże trudnej pracy górniczej.

Zarząd ZP PPWB

25-lecie Związku Pracodawców PPWB

Porozumienie Producentów Węgla Brunatnego jest samorządnym i niezależnym związkiem pracodawców. Jego podstawowym zadaniem jest ochrona praw i reprezentowanie interesów zrzeszonych w nim członków wobec organów władzy państwowej oraz samorządowej. Celem Porozumienia jest podejmowanie wszelkich działań na rzecz wszechstronnego rozwoju przemysłu węgla brunatnego, wielokierunkowego wykorzystania kopaliny głównej i kopaliny towarzyszących oraz zmniejszenia ujemnych skutków działalności górniczej na środowisko. Członkami PPWB są wszystkie polskie kopalnie węgla brunatnego oraz przedsiębiorstwa i instytucje pracujące na rzecz branży.

Związek Pracodawców PPWB powstał 25 lat temu i w 2017 roku obchodził swój jubileusz. Uroczyste spotkanie członków ZP PPWB oraz zaproszonych gości odbyło się 27 października br. w Hotelu Wodnik w Słoku k/Bełchatowa. Wraz z jubileuszem istnienia Związku Pracodawców świętowano również wydanie 100. numeru kwartalnika „Węgiel Brunatny”.

Spotkanie otworzył i prowadził Zbigniew Holinka – Dyrektor Biura Zarządu ZP PPWB. Wśród przybyłych gości był dr Sławomir Mazurek – Dyrektor Państwowego Instytutu Geologicznego – Państwowego Instytutu Badawczego, który w swoim wystąpieniu powiedział m.in.: – *Chciałbym podziękować za zaproszenie, a przede wszystkim pogratulować jubileuszu 25-lecia Związku*

Pracodawców PPWB. Jest to również dla mnie jubileusz, ponieważ 1 października 1992 roku rozpocząłem pracę w Kopalni Węgla Brunatnego Konin. Gratuluję też redakcji kwartalnika „Węgiel Brunatny”, w którym sam publikowałem swoje artykuły – ostatni jakieś 6-7 lat temu. Pamiętam, że razem z Jackiem Kasińskim napisaliśmy artykuł pt. „Ile waży węgiel brunatny?”. Zaskoczyła mnie liczba 700 wydawanych egzemplarzy „Węgla Brunatnego”, to tyle samo ile „Przegląd Geologiczny” wydawany przez Główny Instytut Geologiczny.

Chciałbym powiedzieć, że o ile wiek XIX był wiekiem wykorzystania węgla brunatnego dla energii cieplnej, wiek XX dla energetyki poprzez jego spalanie, to może XXI w dalszej jego części będzie innym sposobem wykorzystaniem węgla brunatnego.

Szanowni Państwo, mam przyjemność przekazać – co niniejszym czynię – osobiste życzenia dla Pana Prezesa Stanisława Żuka i dla wszystkich pracowników branży węgla brunatnego od Pana Ministra Mariusza Oriona Jędryska – Głównego Geologa Kraju. Chciałbym zapewnić, że o ile w polityce surowcowej państwa nie ma wprost odniesienia i nazywania kopaliny po

Prezes Zarządu ZP PPWB Stanisław Żuk.

**ZWIĄZEK PRACODAWCÓW
POROZUMIENIE PRODUCENTÓW
WĘGLA BRUNATNEGO**

Od lewej: Stanisław Żuk – Prezes Zarządu ZP PPWB, Zbigniew Holinka – Dyrektor Biura Zarządu ZP PPWB, Sławomir Mazurek – Dyrektor Państwowego Instytutu Geologicznego.

imieniu, bo nie o to chodzi w tego typu dokumencie, to jednak nie zapominamy o węglu brunatnym. Pragnę poinformować, że w ramach projektu Narodowego Centrum Badań i Rozwoju GOSPOSTRATEG będzie złożony wniosek dotyczący zasad planowania przestrzennego i polityki państwa w odniesieniu do złóż węgla brunatnego. Liderem wniosku będzie Ministerstwo Środowiska, a uczestniczyć w nim także będzie Akademia Górniczo-Hutnicza w Krakowie.

Prezisi i dyrektorzy – członkowie ZP PPWB oraz goście – uczestnicy spotkania jubileuszowego.

wie, Instytut Gospodarki Surowcami Mineralnymi i Energią Polskiej Akademii Nauk oraz Państwowy Instytut Geologiczny. Dodam, że w ramach wdrażania polityki surowcowej państwa przygotowywany jest 5-letni plan poszukiwań złóż. Chcemy w ramach tego planu przygotować dokumentację dla niektórych złóż w kategorii D, oczywiście takich, które będą sygnalizowały czym państwo polskie jest zainteresowane. O węglu brunatnym nie zapomnimy i nie zapominamy. Życzę branży dużo spokoju, spokojnego fedrowania, jak najmniej problemów i następnych 25. lat przynajmniej.

Podczas spotkania Stanisław Żuk – Prezes Zarządu ZP PPWB przedstawił rys historyczny powstania i terażniejszość Związku. Drugą prezentację omówił Henryk Izydorczyk – redaktor naczelny branżowego biuletynu informacyjnego „Węgiel Brunatny”, wydawanego przez Związek Pracodawców. Dotyczyła ona historii powstania kwartalnika i jego roli w informowaniu o branży węgla brunatnego i jej promocji. Punktem kulminacyjnym uroczystości było wręczenie przyznanych przez Zarząd Związku odznaczeń „Zasłużony dla Porozumienia Producentów Węgla Brunatnego”. Odznaczenia otrzymali: Marian Rainczuk – dyrektor KWB Bełchatów, członek Rady Porozumienia, Leszek Sondaj – dyrektor KWB Turów, wiceprezes Zarządu ZP PPWB,

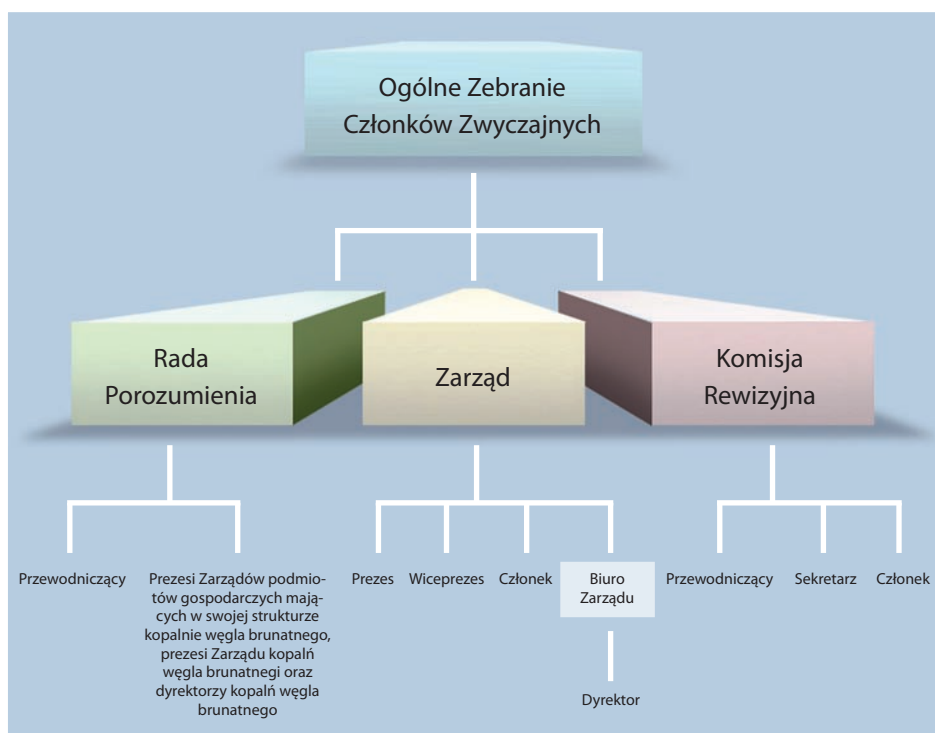
Jarosław Czyż – członek Zarządu PAK KWB Konin, Wojciech Antończak – Prezes Zarządu Poltegor-Projekt, Andrzej Niemczyk – Prezes Zarządu PTS Bełchatów, Maciej Przybyła – Prezes Zarządu FUGO, Henryk Izydorczyk – redaktor naczelny kwartalnika „Węgiel Brunatny”, Ewa Galantkiewicz i Anna Woźna z redakcji „WB”, Anna M. Huppert – współwłaścicielka studia reklamy aem, wykonawca kwartalnika „WB”, Wojciech Sawicki – Skarbnik ZP PPWB oraz Adam Pietraszewski – specjalista, analityk ZP PPWB. Wręczone zostały także pamiątkowe listy gratulacyjne z okazji wydania 100. numeru kwartalnika „Węgiel Brunatny” dla zespołu redakcyjnego. Na zakończenie odbył się koncert łódzkiego kwartetu smyczkowego Stay Tuned String Quartet.

Powstanie

Stanisław Żuk

Przed dwudziestu pięciu laty, powołując Związek Pracodawców – chcieliśmy przede wszystkim stworzyć organizację, która choćby minimalnie integrowała branżę węgla brunatnego, bowiem – po usamodzielnieniu krajowych przedsiębiorstw okazało się, że nie sposób prowadzić dalej działalności gospodarczej, bez choćby wymiany własnych poglądów i zdobytych doświadczeń. Przeobrażenia systemowe i strukturalne w gospodarce polskiej, odejście od systemu nakazowo-rozdziałowego oraz wprowadzenie zasad gospodarki rynkowej, zaważyły na przyszłym kształcie działalności branży węgla brunatnego.

Struktura organizacyjna ZP PPWB.

Związku Pracodawców

Branża, której szybki rozwój przypadał na lata 60-te i 70-te ubiegłego wieku była bardzo silnie scentralizowana. Posiadała własne zaplecze badawczo-naukowe i projektowe, fabryki maszyn i urządzeń górniczych, zakłady remontowe i rekultywacji. Charakteryzowała się na owe czasy dużym stopniem wystarczalności. Reprezentowała dużą moc produkcyjną, o silnej koncentracji majątku i zatrudnienia. Wydobywano prawie 70 milionów ton węgla brunatnego rocznie przy zatrudnieniu, które tylko w samych kopalniach węgla brunatnego przekraczało 27.000 pracowników.

Zakłady sektora węgla brunatnego wchodziły w owym okresie w skład przedsiębiorstwa państwowego pod nazwą Ogólnokrajowego Gwarectwa Węgla Brunatnego, aż do jego rozwiązania w styczniu 1990 roku. Gwarectwo z kolei, było przyporządkowane organizacyjnie do października 1987 roku Wspólnocie Energetyki i Węgla Brunatnego, które zostało ostatecznie rozwiązana we wrześniu 1990 roku.

Niespełna pół roku wcześniej – bo w kwietniu 1990 roku Kopalnie Węgla Brunatnego zostały wydzielone ze struktury wspólnoty i przyporządkowane bezpośrednio Ministerstwu Przemysłu. Taki rozwój sytuacji ogólnej w kraju – a w energetyce w szczególności – zdeterminował kopalnie węgla brunatnego i przedsiębiorstwa integralnie związane z produkcją węgla brunatnego do utworzenia dobrowolnej struktury ponadzakładowej. Struktury – która potrafiłaby w trudnym okresie przejściowym zadbać o interes branży, zwłaszcza, że sytuacja ekonomiczna wszystkich przedsiębiorstw branży była niekorzystna.

W dniu 23 stycznia 1990 roku we Wrocławiu kopalnie węgla brunatnego Adamów, Bełchatów, Konin, Turów oraz FAMAGO Zgorzelec, FUGO Konin, POLTEGOR Wrocław, ZRGOiR Wrocław zawarły umowę o przystąpieniu do Porozumienia Producentów Węgla Brunatnego. Podstawowym celem Porozumienia było stworzenie płaszczyzny współpracy pomiędzy samodzielnie działającymi w warunkach gospodarki rynkowej podmiotami gospodarczymi oraz reprezentowanie interesów branży węgla brunatnego wobec organów administracji państwowej i samorządowej.

W maju 1991 roku nadarzyła się stosowna okazja legalizacji naszego Związku – skorzystaliśmy z nowej ustawy o związkach pracodawców. Na bazie dotychczasowego Porozumienia powstał związek pracodawców pod nazwą Porozumienie Producentów Węgla Brunatnego, zarejestrowany w Sądzie Wojewódzkim w Koninie 11 lutego 1992 roku.

13 marca 1992 roku, w Kopalni Bełchatów w Rogowcu odbyło się – już na podstawie uprawomocnionego statutu – pierwsze ogólne zebranie członków zwyczajnych Porozumienia Producentów Węgla Brunatnego, w toku którego dokonano wyboru Zarządu i Komisji Rewizyjnej oraz Przewodniczącego.

Pierwszy Zarząd

Nie sposób nie wspomnieć o założycielach Związku Pracodawców – pierwszych składach osobowych organów PPWB. Z woli członków zgromadzenia pierwsza kadencja Zarządu pracowała w składzie: Prezes – Zdzisław Czapla z KWB Adamów, Wiceprezes – Adam Herzog z FAMAGO Zgorzelec i Członek Zarządu – Jacek Libicki z POLTEGOR Wrocław. Zdzisław Czapla, pełnił funkcję Prezesa Związku Pracodawców przez 10 lat, z kolei jego następcą – a mój poprzednik, Czesław Wojciechowski zarządzał Związkiem Pracodawców przez kolejne 2 lata.

Tak rozpoczęliśmy naszą wspólną historię, która przeplatała się późniejszymi sukcesami i narastającymi problemami, którymi konstruktywnie należało się zająć. Przyszłość przed nami rysowała się jako okres intensywnej pracy polegającej na aktywnym uczestnictwie, a często również wychodzenia z własnymi propozycjami – opracowań wykorzystywanych w procesie zbliżających się przekształceń w branży. Jednak w tych trudnych sytuacjach żaden z członków nie został przez Związek Pracodawców opuszczony. To jest wielka wartość, którą wspólnie udało nam się osiągnąć. Związek Pracodawców, w którym mam zaszczyt pełnić funkcję Prezesa – rozsądnie pokonywał wszystkie narastające problemy związane z ochroną praw i reprezentowaniem interesów zrzeszonych członków.

O Związku

Wypracowany wspólnie przez lata działalności dzisiejszy obraz Związku Pracodawców Porozumienia Producentów Węgla Brunatnego przedstawia naszą instytucję jako uznanego partnera społecznego w Polsce i w Europie, reprezentanta kopalń, przedsiębiorstw produkcyjnych, firm projektowych i instytucji naukowo-badawczych pracujących na rzecz polskiego górnictwa węgla brunatnego. Zadania te realizuje poprzez lobbying legislacyjny, wsparcie eksperckie, wymianę doświadczeń, promocję, współpracę zagraniczną oraz działalność informacyjną i wydawniczą.

ZZ PPWB jako niezależny od organów administracji państwowej, samorządu terytorialnego i innych organizacji – związek pracodawców, dzieli się doświadczeniami ze swoimi członkami w tematach codziennego zarządzania i wspólnie wypracowuje jednolite stanowiska w sprawach ważnych dla polskiego sektora węgla brunatnego. Na przestrzeni lat udało się wypracować formułę, która zapewnia apolityczność podejmowanych przez Związek działań. Od początku działalności Związek jest organizacją samorządową, w której członkowie władz statutowych nie pobierają żadnych wynagrodzeń ani diet.

Członkowie

Skuteczność Związku zależy od wielu czynników, w tym także od jego siły, a siła naszej organizacji to także jej liczebność. Różnorodność naszych członków stanowi unikalną wartość. Dzisiaj ZP PPWB skupia w swoich szeregach 13. członków, jednak zawsze byliśmy otwarci dla nowych firm i instytucji pragnących aktywnie brać udział w pracach Związku i podejmować działania, które przyczynią się do zwiększenia ich efektywności, włączając się w nurt podmiotów solidarnie walczących o swoje sprawy i wzmacniając wspólny głos branży wydobywczej węgla brunatnego.

Na wspomniane 13 podmiotów wchodzących w skład naszego Związku Pracodawców – trzon stanowią przede wszystkim funkcjonujące w kraju kopalnie węgla brunatnego – Bełchatów, Turów należące do PGE Górnictwo i Energetyka Konwencjonalna oraz Konin i Sieniawa. Pozostali członkowie to wyspecjalizowane zakłady produkcyjne w zakresie maszyn i urządzeń, instytuty, biura projektowe oraz spółki oferujące specjalistyczne usługi. Bazą produkcyjno-remontową pracującą w dużej mierze na potrzeby przemysłu węgla brunatnego są wyspecjalizowane zakłady FUGO Konin i Sempertrans z Rogowca. Specjalistyczne usługi są domeną spółek Betrants, Bestgum i Ramb z Bełchatowa. Z kolei zapleczem badawczym górnictwa węgla brunatnego jest Poltegor-Institut z Wrocławia. Zapleczem projektowym jest Poltegor-Projekt i SKW Biuro Projektowo-Techniczne ze Zgorzelca – są one liderami w projektowaniu i maszyn oraz urządzeń do kopalń.

Zarząd ZP PPWB

Zarząd jest organem wykonawczym Związku Pracodawców PPWB. Jest organem kolegialnym, podejmującym swoje decyzje na posiedzeniach odbywanych nie rzadziej niż raz na kwartał. Obecny Zarząd ZP PPWB stanowią:

- Stanisław Żuk – Prezes Zarządu
- Leszek Sondaj – Wiceprezes Zarządu
- Adam Kłapszta – Członek Zarządu

Rada Porozumienia

Na przestrzeni 25-letniej działalności ZP PPWB funkcję Przewodniczących Rady Porozumienia w kolejności chronologicznej pełnili:

- Bogdan Boroński (1992-1993)
- Andrzej Szwarnowski (1993-1999)
- Czesław Wojciechowski (1999-2002)
- Stanisław Żuk (2002-2004)
- Mieczysław Lichy (2004-2006)
- Jacek Kaczorowski (2006-2016)
- po obecnie pełniącego funkcję przewodniczącego Rady Porozumienia Sławomira Zawadę – Prezesa Zarządu PGE Górnictwo i Energetyka Konwencjonalna S.A.

Komisja Rewizyjna

Organem kontrolnym Związku Pracodawców PPWB jest Komisja Rewizyjna. Komisja przeprowadza kontrole działalności Zarządu w zakresie działalności merytorycznej, finansowej i gospodarczej oraz ocenia działalność statutową, programy działania przyjęte do realizacji przez organy statutowe Porozumienia. W skład obecnej Komisji Rewizyjnej wchodzi: Mariusz Rychter – przewodniczący (PAK KWB Konin S.A.), Leszek Tłałka – sekretarz (PGE GiEK S.A. Oddział KWB Bełchatów) i Sławomir Pabich – członek (PGE GiEK S.A. Oddział KWB Bełchatów).

Członkostwo w stowarzyszeniach i związkach

EURACOAL

Od wielu lat Związek niezmiennie promuje branżę węgla brunatnego oraz postawę dialogu, nie tylko w krajowej gospodarce, ale i w Europie. Dokonuje tego między innymi poprzez rozwijającą się aktywność Porozumienia na forum międzynarodowym w ramach Europejskiego Stowarzyszenia Węgla Kamiennego i Brunatnego EURACOAL – które jest organizacją mającą za zadanie chronić europejski przemysł wydobywczy węgla kamiennego i brunatnego. EURACOAL reprezentuje interesy producentów i importerów węgla, stowarzyszenia, organizacje oraz instytuty naukowo-badawcze, a jego misją jest podkreślanie znaczenia węgla w Unii Europejskiej w zakresie zabezpieczenia dostaw energii z zachowaniem stabilności ceny, a także ochrony środowiska.

PRACODAWCY RP

ZP PPWB zawsze umiał odnaleźć się w nowych okolicznościach. Organizacje pracodawców na przełomie lat osiemdziesiątych i dziewięćdziesiątych były w Polsce nowością, stąd też trzeba było uczyć się działania na tym polu, co nie było łatwe, gdyż organizacja nasza nie miała etatowych struktur organizacyjnych. Stąd nas akces do Konfederacji Pracodawców Polskich, dzisiaj działająca pod nazwą – Pracodawcy Rzeczypospolitej Polskiej – najstarszej i największej organizacji pracodawców w kraju, reprezentującej interesy przedsiębiorców wszystkich sektorów i branż – w wyniku którego staliśmy się nieodłączną częścią historii przemian ustrojowych, ekonomicznych i społecznych w kraju. Od lat kształtujemy korzystne warunki działania pracodawców i wspólnie z partnerami społecznymi budujemy w naszej branży nowoczesne środowisko pracy.

FORUM PRZEMYSŁU WYDOBYWCZEGO

Przedstawiciele pracodawców związanych z branżą wydobywczą oraz firm w niej działających zdecydowali w 2006 roku w Lubinie (Dolny Śląsk) o powołaniu Forum Przemysłu Wydobywczego. Sygnatariuszami zostało 16 instytucji skupiających podmioty wydobywające 90 procent kopalni w kraju. Zadaniem uczestników forum było i jest kształtowanie pozytywnego wizerunku przemysłu wydobywczego oraz wypracowania wśród opinii publicznej przekonania, że z wydobywaniem kopalni wiąże się

nie tylko pewne koszty, np. społeczne, czy ekologiczne, ale także towarzysząc im korzyści np. w postaci miejsc pracy, podatków itp.

TRÓJSTRONNY ZESPÓŁ ds. BRANŻY WĘGLA
BRUNATNEGO

Od lat kształtujemy korzystne warunki działania pracodawców i wspólnie z partnerami społecznymi budujemy w naszej branży nowoczesne środowisko pracy. Takim efektywnym miejscem współpracy jest Zespół Trójstronny ds. Branży Węgla Brunatnego, w którym prowadzony jest trójstronny dialog sektorowy – w pełni spełniamy te zadania, wypracowując wspólne stanowiska w sprawach ważnych z punktu widzenia polityki państwa oraz interesów pracowników i pracodawców.

Obecne postrzeganie węgla
brunatnego w krajowej energetyce

Dzisiejsza działalność sektora polskiego przemysłu wydobywczego, jaki stanowi górnictwo węgla brunatnego, jest niezwykle istotnym elementem stabilizującym bezpieczeństwo energetyczne Polski. Ponad 77 proc. energii elektrycznej w Polsce wytwarzane jest w oparciu o technologie bazujące na paliwie węglowym, z czego około 47 proc. to węgiel kamienny, a ponad 30 proc. to właśnie węgiel brunatny. Własna baza zasobowa tych surowców energetycznych jest dla Polski gwarancją bezpieczeństwa energetycznego i nasz kraj posiada najniższy współczynnik uzależnienia surowcowego w tym zakresie spośród wszystkich państw Unii Europejskiej.

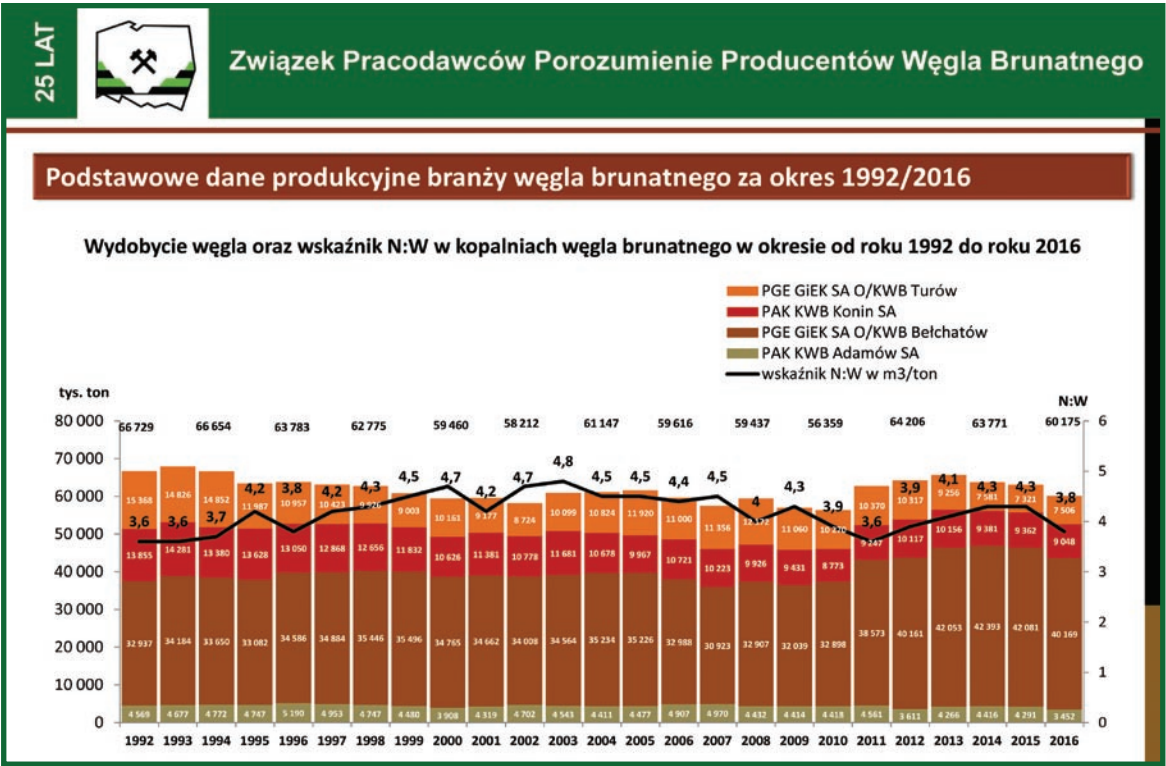
Na pojęcie wypracowanego przez ostatnie ćwierć wieku potencjału górnictwa węgla brunatnego składają się następujące elementy:

- utrzymana baza zasobowa,
- działające zakłady górnicze wyposażone w nowoczesne maszyny i urządzenia ciągu produkcyjnego,
- kadra inżynieryjno-techniczna i zarządcza oraz pracownicy na stanowiskach robotniczych o wysokich kwalifikacjach zawodowych,
- wieloletnie doświadczenie w prowadzeniu działalności górniczej,
- zaplecze produkcyjne maszyn i urządzeń górniczych,
- zaplecze projektowe i naukowo-badawcze,
- społeczna odpowiedzialność (CSR).

Podstawowe dane produkcyjne
uzyskiwane na przestrzeni
lat 1992-2016

Wydobycie węgla i wskaźnik N:W

Wydobycie węgla brunatnego na przestrzeni omawianego okresu było na podobnym poziomie i wahało się od najwyższego odnotowanego w roku 1993 z wydobyciem 68 mln ton węgla brunatnego do najniższego uzyskanego w roku 2010 z wynikiem ponad 56 mln ton węgla brunatnego, średnia wydobyćcia za 25 lat wyniosła prawie 62 mln ton rocznie.

Wskaźnik N:W za omawiany okres kształtował się następująco:

- najniższy 3,6 m³/t uzyskany w latach 1992/1993 i 2011 r.,
- najwyższy 4,8 m³/t uzyskany w roku 2003.

Średnio na przestrzeni ostatnich 25. lat wskaźnik N:W wyniósł 4,1 m³/t.

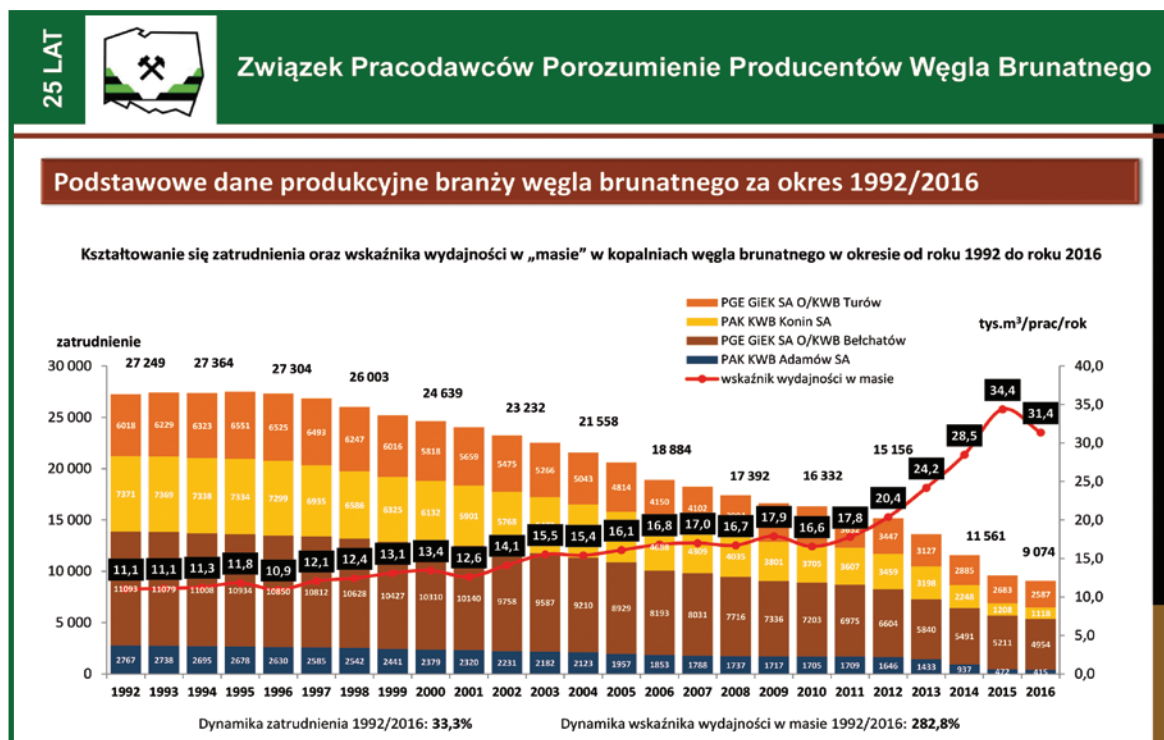
Zatrudnienie

Czynnikiem najwyraźniej rzucającym się w oczy, mającym bezsporny wpływ na poprawę efektywności ekonomicznej kopalni, jest osiągnięty wzrost wydajności pracy, przy równoczesnym obniżeniu poziomu zatrudnienia. W latach 1992-2016 zatrudnienie średnioroczne ogółem w kopalniach zmniejszyło się o ponad 18 tysięcy pracowników, czyli o dwie trzecie stanu zatrudnienia – od najwyższego poziomu zatrudnienia odnotowanego w roku 1993 wynoszącego prawie 27,5 tys. pracowników do najniższego, uzyskanego w roku ubiegłym – wynoszącego niespełna 9 tys.

Wskaźnik wydajności w masie nieustannie od roku bazowego, tj. od 1992 roku wzrastał od 11,1 tys. m³/prac/rok do uzyskanego najwyższego w roku 2015 – 34,4 tys. m³/prac/rok.

złoża i pola wydobywcze, aby można było realizować określone zadania produkcyjne.

Istnieją potencjalne szanse nie tylko utrzymania obecnego poziomu wydobycia węgla brunatnego, ale także jego zwiększenia. Jednak wymagają one skoordynowanych i zdecydowanych działań, by przezwyciężać pojawiające się coraz bardziej liczne zagrożenia. Dotyczą one nie tylko sfery technicznej, lecz także wymagają określonych decyzji politycznych i administracyjnych. Wszystkie te działania powinny zawierać długofalowy program działalności polskiego górnictwa węgla brunatnego i opartej na nim energetyki. Szczególnym zagrożeniem związanym ze specyfiką górnictwa węgla brunatnego jest oddziaływanie funkcjonujących kopalń odkrywkowych na środowisko naturalne, które budzi ostre protesty mieszkańców terenów znajdujących się w ich sąsiedztwie. Powoduje to, że projekty zagospodarowania nowych, zasobnych złóż nie znajdują akceptacji społecznej. Zagrożeniem jest również europejska polityka ochrony klimatu, w tym szczególnie dążenie do ograniczenia emisji dwutlenku węgla, co może prowadzić do zastępowania paliwa w postaci węgla brunatnego innymi, mniej emisyjnymi substytutami. Czy szanse oraz mocne strony polskiego górnictwa węgla bru-

Wyzwania stojące przed branżą węgla brunatnego

Dla utrzymania korzystnego stanu bezpieczeństwa energetycznego należy sięgać w przyszłość i z odpowiednim wyprzedzeniem czasowym podejmować racjonalne decyzje, zarówno strategiczne jak i operacyjne. Górnictwo węgla brunatnego wymaga czasochłonnych i kosztochłonnych inwestycji w nowe

natnego i energetyki opartej na tym paliwie osiągnąć przewagę nad zagrożeniami i słabymi stronami tych przemysłów w dużej mierze będzie zależać od wizji i twórczych inwencji środowisk naukowych oraz przemysłowych, innowacyjności powstających rozwiązań technologicznych, a także od determinacji w ich wdrażaniu i osiąganiu założonych celów – czemu z pewnością będzie Związek Pracodawców Porozumienie Producentów Węgla Brunatnego.

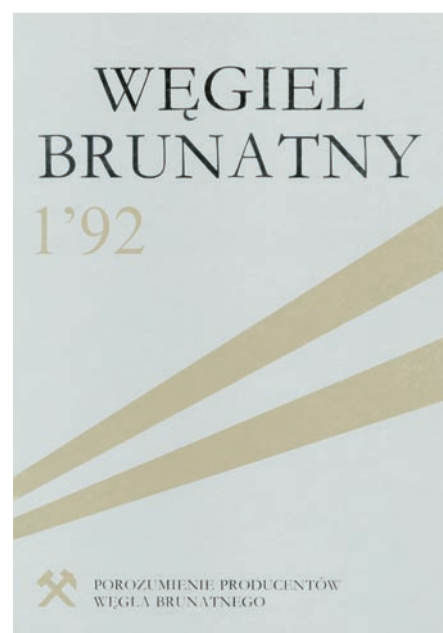
Ćwierć wieku „Węgla Brunatnego”

„Węgiel Brunatny” to czasopismo Porozumienia Producentów Węgla Brunatnego, w tym roku obchodzi swoje 25-lecie. Kto był pomysłodawcą tego periodyku, jakie jest jego przeznaczenie, do kogo jest kierowane? – zapytaliśmy Henryka Izydorczyka, obecnego redaktora naczelnego.

Henryk Izydorczyk: Na początku października, wydaliśmy setny numer kwartalnika branżowego „Węgiel Brunatny”. Ukazuje się on od 25 lat, czyli tyle samo czasu ile funkcjonuje Związek Pracodawców Porozumienie Producentów Węgla Brunatnego. Ważną datą w historii PPWB jest dzień 13 marca 1992 r., w którym to dniu odbyło się w Kopalni „Bełchatów” pierwsze Ogólne Zebranie członków zwyczajnych Porozumienia. Na tym posiedzeniu podjęto uchwałę dotyczącą stworzenia biuletynu informacyjnego pt. „Węgiel Brunatny”. 22 kwietnia 1992 roku – w Tur-

ku spotkał się zespół redakcyjny. Pierwszy numer biuletynu został wydany miesiąc później – w maju 1992 r. Redaktorem Naczelnym był wówczas Karol Bielikowski, który „Węglem Brunatnym” kierował przez 10 lat. Potem redakcja trafiła na krótki czas do Ko-

Okladka pierwszego numeru „WB”.

Przewodniczący rady redakcyjnej Stanisław Żuk – Prezes PPWB oraz twórcy Węgla Brunatnego – Henryk Izydorczyk (red. naczelny), Anna Grabowska, Anna Woźna, Anna M. Huppert i Zbigniew Holinka.

palni Bełchatów. Wtedy też biuletyn zyskał nową szatę graficzną, nowy wizerunek. Od 2004 roku, czyli ponad 13 lat – mam przyjemność tworzyć, redagować i wydawać kolejne numery kwartalnika „Węgiel Brunatny”.

Nasz biuletyn trafia do parlamentarzystów, ministrów, samorządowców, naukowców zajmujących się górnictwem i geologią – ale przede wszystkim trafia do pracowników firm – członków Związku Pracodawców PPWB. To za pośrednictwem „Węgla Brunatnego” możemy przekazać różnym gremiom decydenckim faktyczną prawdę o naszej branży i jej znaczeniu dla bezpieczeństwa energetycznego kraju.

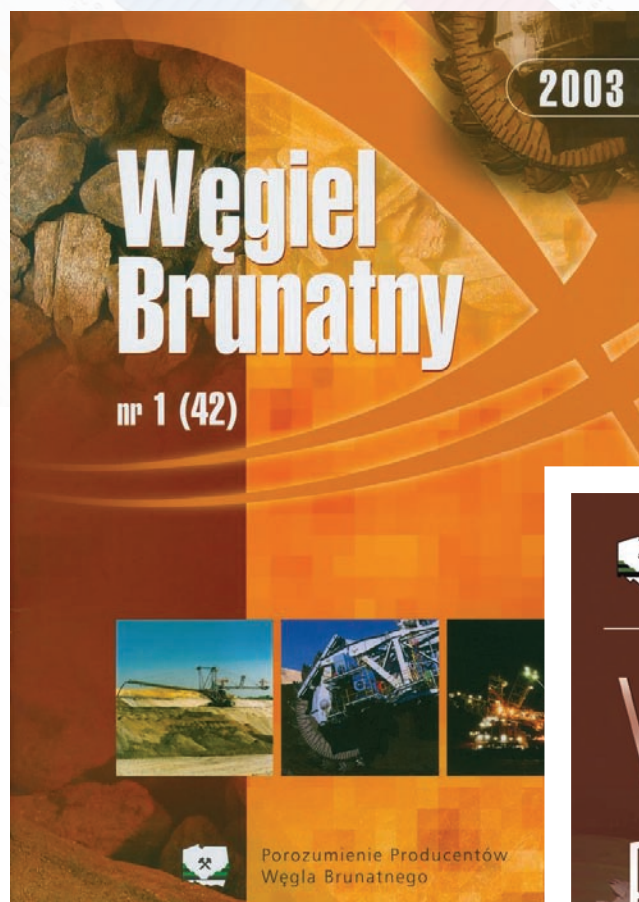
– Kto tworzy Węgiel Brunatny, jakie najczęściej poruszacie tematy?

H.I.: Redakcję „Węgla Brunatnego” tworzą Anna Woźna i Anna Grabowska z PGE GiEK oraz Ewa Galantkiewicz i Piotr Or-

dan – z PAK KWB Konin. Współpracuje z nami także Adam Pietraszewski z Kopalni Turów, który zajmuje się sprawami ekonomicznymi i statystycznymi dotyczącymi branży. No i ja – jako redaktor naczelny. To cały nasz zespół. Nadzór nad zagadnieniami programowymi „Węgla Brunatnego” sprawuje Rada Redakcyjna, której przewodniczy Prezes Porozumienia Stanisław Żuk. W Radzie znajdują się także Prezes PAK KWB Konin Adam Kłapszta oraz dyrektorzy kopalń w Turowie i Bełchatowie – Leszek Sondaj i Marian Rainczuk. Sekretarzem Rady Redakcyjnej jest Zbigniew Holinka z Kopalni Turów.

O czym piszemy? „Węgiel Brunatny” zawiera cały szereg artykułów o tematyce ekonomicznej, technicznej i naukowej. Piszemy o organizacji i zarządzaniu, sprawach eksploatacji złóż i bezpieczeństwie pracy. Poruszamy zagadnienia dotyczące produkcji maszyn i urządzeń dla górnictwa odkrywkowego, czy też modernizacji maszyn podstawowych. Do tego dochodzi bardzo ważna z wielu względów problematyka ochrony środowiska. – To nasze

główne tematy. Chciałbym podkreślić, że zapisane na stronach „Węgla Brunatnego” artykuły naukowe, opracowania tematyczne z zakresu eksploatacji złóż węgla brunatnego i szeregu innych zagadnień, to szczególne kompendium wiedzy o górnictwie odkrywkowym węgla brunatnego w Polsce i Europie.

Okladka kwartalnika po zmianie wizerunkowej.

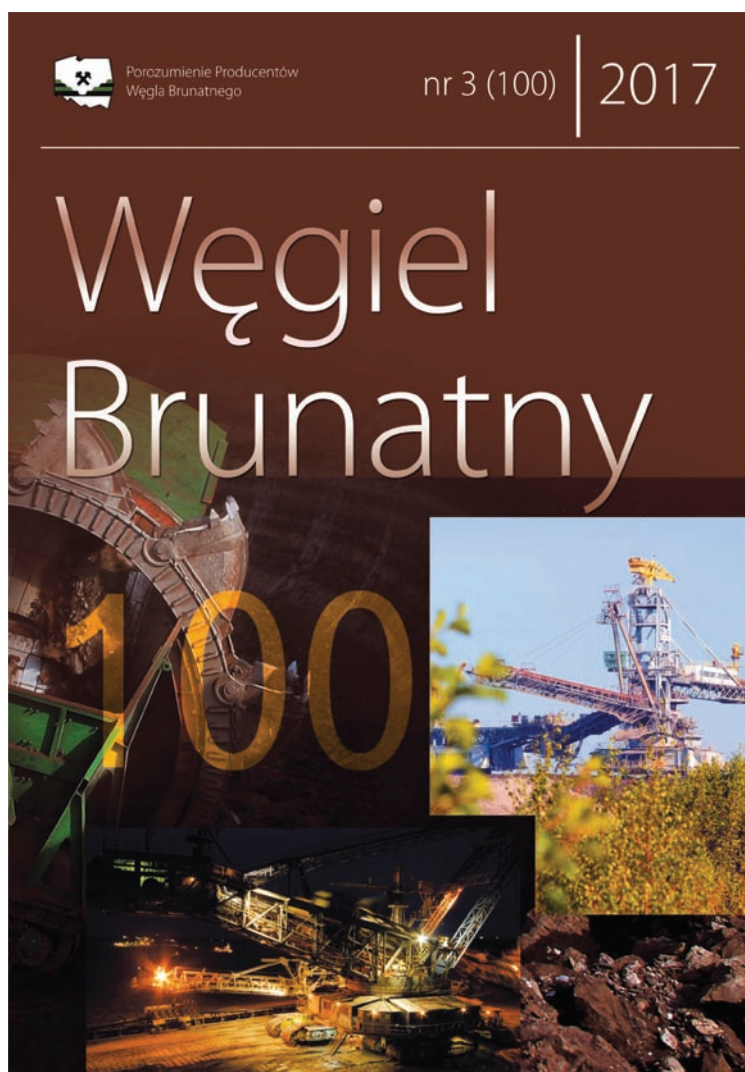
– Związek Pracodawców PPWB także w tym roku obchodził 25-lecie, jakie firmy wchodzi w jego skład, jakie pełni zadanie, kto jest siłą?

H.I.: Powstały w roku 1992 Związek Pracodawców Porozumienie Producentów Węgla Brunatnego, od samego początku służył sprawie ważnej w wymiarze państwa, podejmował bowiem szereg działań wspierających i promujących górnictwo węgla brunatnego. Istotnym celem Związku jest podejmowanie wszelkich działań na rzecz wszechstronnego rozwoju przemysłu węgla brunatnego, wielokierunkowego wykorzystania kopaliny głównej i kopaliny towarzyszących oraz zmniejszanie ujemnych skutków działalności górniczej na środowisko. Trzeba przyznać, że siłą Porozumienia byli, są i będą konkretni ludzie reprezentujący przedsiębiorstwa, firmy i instytucje pracujące na rzecz branży węgla brunat-

nego. Organami PPWB są: Ogólne Zebranie Członków Zwyczajnych, Rada Porozumienia, Zarząd i Komisja Rewizyjna. Funkcję Prezesa Zarządu ZP PPWB pełni Stanisław Żuk – Wiceprezes Zarządu PGE Górnictwo i Energetyka Konwencjonalna S.A., Przewodniczącym Rady Porozumienia jest Sławomir Zawada – Prezes Zarządu PGE Górnictwo i Energetyka Konwencjonalna S.A. Obecnie Porozumienie skupia w swoich szeregach 13 członków, którzy aktywnie biorą udział w jego pracach i podejmują działania, które przyczyniają się do wzmacniania wspólnego głosu branży wydobywczej węgla brunatnego. Związek Pracodawców Porozumienie Producentów Węgla Brunatnego jako niezależny od organów administracji państwowej, samorządu terytorialnego i innych organizacji, dzieli się doświadczeniami ze swoimi członkami w tematach codziennego zarządzania i wspólnie wypracowuje jednolite stanowiska w sprawach ważnych dla polskiego sektora węgla brunatnego.

Dziękuję za rozmowę

Józef Bukowski

Barbórka 2017 w PGE GiEK

Jesteśmy spółką, która łączy tradycje górnictwa i energetyki. Pozycja PGE Górnictwo i Energetyka Konwencjonalna w branży węgla brunatnego, a także w sektorze wytwórczym, daje nam poczucie ważnego i strategicznego partnera w gospodarce krajowej, szczególnie w obszarze bezpieczeństwa energetycznego – podkreślał Sławomir Zawada, prezes zarządu PGE GiEK podczas akademii z okazji Dnia Górnika.

gałę, która rozpoczęła się o godz. 12.00. Wzięli w niej udział m.in. Adam Kwiatkowski – sekretarz stanu w gabinecie Prezydenta PR, Antoni Macierewicz – minister obrony narodowej, posłowie i senatorowie, władze samorządowe oraz władze GK PGE na czele z Henrykiem Baranowskim, prezesem zarządu PGE Polskiej Grupy Energetycznej i Sławomirem Zawadą, prezesem zarządu PGE GiEK.

PGE silniejsza

Henryk Baranowski wyraził uznanie i szacunek dla pracy górników. – *To dzięki Wam funkcjonuje polska energetyka i zapewnione jest bezpieczeństwo energetyczne naszego kraju* – podkreślał prezes. – *Elektrownia Bełchatów, z imponującą mocą zainstalowaną 5.298 MW i nierozzerwalnie związana z nią Kopalnia Węgla Brunatnego Bełchatów, która rocznie wydobywa blisko 42 mln ton węgla, to duma Grupy Kapitałowej PGE. Bełchatowski kompleks od lat wyznacza kierunki rozwoju polskiej energetyki i w sposób modelowy potrafi łączyć tradycję z nowoczesnością* – mówił prezes.

Zgodnie z tradycją 4 grudnia mieszkańców Bełchatowa obudziła o świcie orkiestra bełchatowskiej kopalni. O godz. 9.00 w intencji górników i ich rodzin została odprawiona msza. Po niej górnicy wraz z zaproszonymi gośćmi przeszli na uroczystą

Henryk Baranowski przypomniał, że węgiel brunatny, tuż po węglu kamiennym, jest dzisiaj głównym surowcem energetycznym, który pozwala na zabezpieczenie blisko 35 proc. krajowej produkcji energii elektrycznej. Efektywne wykorzystanie zasobów tego paliwa jest od lat kluczowym zadaniem i troską Grupy PGE, której kopalnie wydobywają ok. 80 procent tego surowca w kraju. – *I chociaż unijne regulacje i restrykcyjna polityka klimatyczna stawiają nam coraz większe wyzwania, wierzę, że w perspektywie najbliższych kilkudziesięciu lat węgiel będzie nadal najcenniejszym surowcem energetycznym w Polsce i będzie stanowił podstawę naszego miks energetycznego* – dodał Henryk Baranowski.

W swoim wystąpieniu prezes PGE posumował także kończący się 2017 rok podkreślając, że dla Grupy PGE był to czas konsekwentnego rozwoju i realizowania założeń zaktualizowanej strategii biznesowej.

Dobre prognozy PGE GiEK

O dobrych wynikach spółki PGE GiEK mówił także jej prezes, Sławomir Zawada. – *Choć otoczenie gospodarcze i regulacyjne nie szczędzą nam wyzwań, to z satysfakcją chciałbym odnotować, że nasza spółka może pochwalić się dobrymi wynikami. Zysk operacyjny EBITDA wyniósł*

ponad 4 mld zł, zysk netto ponad 2 mld zł, wydobycie węgla brunatnego 47,68 mln ton, a w niektórych miesiącach udział w krajowej produkcji energii wyniósł blisko 40 proc. Również prognoza tegorocznych wyników wskazuje, że wszystkie zadania zrealizujemy zgodnie z przyjętymi planami. Nasze wyniki są najlepszym świadectwem, że dobrze radzimy sobie z wydobyciem węgla oraz z wytwarzaniem energii elektrycznej i ciepła. To zasługa państwa rzetelnej pracy, której w tak szczególnym dniu nie sposób prze-

cenić – zwracał się do górników Sławomir Zawada. Podziękował także za wsparcie i zrozumienie, jakie otrzymuje spółka od władz krajowych, parlamentarzystów i samorządowców wszystkich regionów, w których prowadzi swoją działalność. Zapewnił jednocześnie, że PGE GiEK w pełni identyfikuje stojące przed nią wyzwania oraz zagrożenia i konsekwentnie podejmuje wszelkie niezbędne działania, aby w pełni wykorzystać swój potencjał i umacniać pozycję lidera branży. – *Służą temu także projekty, które z powodzeniem realizujemy. Ponadto, nasze wysiłki koncentrują się na uzyskaniu koncesji na wydobycie węgla ze złoża Złoczew. Po tym, jak Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Łodzi przyjęła nasz „Raport Oceny Oddziaływania Środowiskowego”, czekamy na decyzję środowiskową, która ostatecznie otworzy nam drogę do eksploatacji tego złoża* – wymieniał prezes PGE GiEK.

Barbórka to część naszego dziedzictwa

Wyrazy uznania, życzenia oraz podziękowania za zaproszenie na Barbórkę przesłał także w specjalnym liście skierowanym do uczestników akademii prezydent RP Andrzej Duda.

Górnicy są bowiem społecznością wyjątkową tak jak wyjątkowy jest ich zawód i jak wyjątkowe znaczenie ma ich praca dla Polski – czytamy w liście prezydenta RP.

Premier Beata Szydło skierowała do prezesa Sławomira Zawady list, w którym składając życzenia, podkreśliła, że Barbórka jest częścią naszego dziedzictwa. – *Piękna tradycja i święto nie tylko górników, lecz wszystkich mających na sercu dobro polskiej gospodarki. Zebrany na obchodach Barbórki w PGE Górnictwo i Energetyka Konwencjonalna SA w Bełchatowie przekazuję wyrazy szacunku i serdeczne pozdrowienia.*

Na ręce prezesa Sławomira Zawady życzenia przesłał także Krzysztof Tchórzewski, minister energii.

Serdeczne życzenia złożył górnikom minister obrony narodowej – Antoni Macierewicz. – *W dzień św. Barbary należałoby*

przede wszystkim powiedzieć „Szczęść Boże”, bo to tradycyjne odezwanie najlepiej pokazuje zarówno wasz trud, związane z tym zagrożenie, ale też i owoc waszej pracy, jakim jest możliwość działania, funkcjonowania, życia, realizacji podstawowych norm przemysłowych i społecznych. Bez kopalni w Bełchatowie, Turowie oraz bez węgla brunatnego i węgla kamiennego nie byłoby możliwości rozwoju gospodarczego Polski – zaznaczał minister Antoni Macierewicz.

Gratulacje i odznaczenia

Podczas uroczystej gali pracownicy PGE GiEK zostali uhonorowani Brązowymi Krzyżami Zasługi, Złotymi, Srebrnymi i Brązowym Medalami za Długoletnią Służbę. Ponadto na wniosek

prezesa PGE GiEK Minister Energii przyznał stopnie Generalnego Dyrektora Górniczego i Dyrektora Górniczego. Otrzymali je: poseł Beata Mateusiak-Pielucha oraz prezes PGE Polskiej Grupy Energetycznej Henryk Baranowski. Za zasługi godne szczególnego uznania i osiągnięcia w działalności na rzecz pozycji i rozwoju spółki PGE GiEK dyrektorowi KWB Turów Leszkowi Sondajowi

Barbórka PGE GiEK; msza w intencji górników i ich rodzin.

*Pochód ulicami
Bełchatowa.*

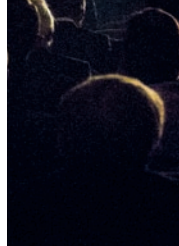
została przyznana odznaka „Zasłużony dla PGE Górnictwo i Energetyka Konwencjonalna S.A.”. Natomiast decyzją Dyrektora Oddziału Kopalnia Węgla Brunatnego Bełchatów została przyznana odznaka honorowa „Zasłużony dla Kopalni Węgla Brunatnego Bełchatów”. Otrzymali ją: minister obrony narodowej Antoni Macierewicz, poseł Anna Milczanowska, poseł Beata Mateusiak-Pielucha, wojewoda łódzki Zbigniew Rau, wicewojewoda łódzki Karol Młynarczyk, starosta bełchatowski Waldemar Wyczachowski, prezes PGE Henryk Baranowski, prezes PGE GiEK Sławomir Zawada, wiceprezes Wyższego Urzędu Górniczego Piotr Wojtacha, dyrektor Okręgowego Urzędu Górniczego w Kielcach Marzena Rabiasz. Wyróżniono także pracowników za zaangażowanie w rozwój innowacyjności.

Podczas akademii uhonorowano wielu wyróżniających się pracowników i zasłużonych gości.

*Uroczystą galę
zakończył występ
zespołu AudioFeels.*

*Kopalnia Bełchatów: spotkanie
z jubilatami.*

Barbórka w kopalniach GK PGE

W piątek, 1 grudnia odbyły się główne uroczystości tego-
rocznych obchodów Dnia Górnika w Kopalni Węgla Brunatnego
Turów i Bełchatów. W Turowie akademia miała szczególny cha-

rakter w związku z przypadającą w tym roku 70. rocznicą prze-
jęcia przez Polskę Kopalni Turów. Podczas akademii dyrektor
KWB Turów Leszek Sondaj przedstawił najważniejsze zamierze-
nia kopalni, związane z budową nowego bloku energetycznego
w pobliskiej Elektrowni Turów. – *Budowa nowego niskoemisyjne-*

*W uroczystej akademii
w Kopalni Turów wzięło
udział wielu gości, m.in.
przedstawiciel Rządu RP
– wiceminister Marzena
Machalek – Sekretarz
Stanu w Ministerstwie
Edukacji.*

służony dla Górnictwa RP” – nadano 35 pracownikom oraz panu Františkowi Fraus, prezesowi Stowarzyszenia „Społeczność górnicza okręgu podkrusnohorskiego”, który ma wielkie zasługi w budowaniu w budowaniu dobrych relacji pomiędzy czeskimi i polskimi górnikami. Dyrektor Kopalni Węgla Brunatnego Bełchatów Marian Rainczuk dziękował pracownikom za solidną pracę. – Wspólnie pracowaliśmy przez cały rok po to, by nasza kopalnia nie zwalniała tempa, a wręcz przeciwnie – by rozwijała się prężnie i umacniała swoją dobrą markę strategicznego, przyjaznego środowisku i ludziom polskiego przedsiębiorstwa. Jestem przekonany, że wszyscy razem mamy wysokie poczucie odpowiedzial-

Kopalnia Turów: podczas akademii wręczono odznaczenia branżowe „Zasłużony dla Górnictwa RP”, nadano także dyrektorskie stopnie górnicze oraz uhonorowano odznaką „Zasłużony Pracownik Turowa”.

go bloku energetycznego w Elektrowni jest kluczowym projektem dla obu przedsiębiorstw. Dla kopalni łączy się to z koniecznością przebudowy i modernizacją podstawowego układu technologicznego. Nasze działania są niezbędne, aby utrzymać na odpowiednio wysokim poziomie dostawy węgla w najbliższych trzech dekadach do Elektrowni Turów – mówił Leszek Sondaj.

Spotkania z jubilatami, pracownikami Kopalni Węgla Brunatnego Bełchatów, było okazją do wręczenia odznak za długoletnią służbę – otrzymało je ponad 300 osób. Kilkudziesięciu pracowników uhonorowano także odznaką „Zasłużony dla Kopalni Węgla Brunatnego Bełchatów”. Odznakę honorową „Za-

ności za markę i rozwój bełchatowskiej kopalni. Udowadniamy to codzienną, solidną pracą. Chciałbym dziś za to serdecznie podziękować całej załodze – dziękował Marian Rainczuk.

Lata dwudzieste, lata trzydzieste i piracki rejs

Biesiadnie, wesoło i bardzo elegancko było na tegorocznym Combrze Babskim. Nawiązujące do lat 20. i 30. XX wieku wyszukane stroje pań, piękna dekoracja, zabawne konkursy i muzyka z popularnymi szlagierami stworzyły niepowtarzalny klimat górniczej biesiady. Z kolei zabawa gór-

Comber w KWB Bełchatów w rytmie lat dwudziestych i trzydziestych.

ników upłynęła pod znakiem pirackiego rejsu. Karczmę Piwną zgodnie ze zwyczajem prowadziło Wysokie Prezydium w Spawach Piwnych Nigdy Nieomyłne, a kilkoro młodych adeptów sztuki górniczej po tradycyjnym skoku przez skórę

Biesiady górnicze: Karczma Piwna i Comber Babski tradycyjnie towarzyszą obchodom Barbórki. Karczma w KWB Bełchatów.

TUR TV – karczma turowskich gwarków.

zostało przyjętych do grona górników. Karczma Piwna i Comber Babski odbyły się także w Kopalni Turów. Górnicza biesiada gwarków za sprawą TUR TV przeniosła uczestników karczmy przed ekran wielkiego, górniczego telewizora, a górniczki bawiły się w rytmie harcerskich piosenek.

*Na harcerską nutę
– Comber Babski w KWB Turów.*

Święto górniczego stanu w Koninie

Spotkanie barbórkowe, które odbyło się 30 listopada, zgromadziło kilkudziesięciu pracowników kopalni oraz ich gości. Byli wśród nich posłowie, władze miasta i powiatu oraz wójtowie i burmistrzowie gmin współpracujących z kopalnią, a także przedstawiciel wojewody wielkopolskiego i Zespo-

Wchłodny poranek 4 grudnia górnicy PAK KWB Konin rozpoczęli świętowanie Barbórki zgodnie z tradycją. Msza w intencji pracowników kopalni i ich rodzin została w tym roku odprawiona w kościele św. Maksymiliana Kolbe, po czym górnicy wraz z gośćmi przemaszzerowali ulicami miasta na plac przy amfiteatrze na tradycyjne śniadanie.

tu Elektrowni PAK. Zaproszenie przyjęli także dawni prezesi i dyrektorzy kopalni.

W czasie obchodów Dnia Górnika w Koninie trudno było pominąć sprawę odkrywki Ościsłowo. Nawiązał do tej kwestii w swoim barbórkowym wystąpieniu członek zarządu kopalni Jarosław Czyż: – Naszą największą troską i najważniejszym zadaniem w ostatnich latach jest uruchomienie odkrywki Ościsłowo. Wszyscy tu obecni doskonale wiedzą, że nowa odkrywka to dla nas być albo nie być. To szansa na przetrwanie kopalni, na utrzymanie miejsc pracy, na zachowanie zdolności produkcyjnej Zespołu Elektrowni PAK oraz stabilizacji gospodarczej regionu.

Dlatego martwi nas to, że droga do nowej odkrywki cały czas się wydłuża, że pojawiają się na niej wciąż nowe przeszkody. Wszyscy wiemy, jakie okoliczności towarzyszą temu przedsięwzięciu, ile trzeba pokonać trudności, ile warunków spełnić, wreszcie ile wykazać cierpliwości, żeby przejść komplikujące się z miesiąca na miesiąc procedury i odpierać zarzuty ekologów, które często są – nie waham się użyć tego słowa – wręcz absurdalne.

Zawirowania formalne związane ze staraniami o nową odkrywkę nie pozostają bez wpływu na atmosferę w kopalni. Uczucie niepewności towarzyszy niemal wszystkim pracownikom. Jeśli dodamy do tego trudności wynikające z samej istoty pracy górniczej, problemy z jakimi górnicy i pracownicy zaplecza spotykają się na co dzień – zrozumiemy ile determinacji, rzetelności i ofiarności wymaga ich praca. Na jak wielki szacunek zasługuje i jak jest dla nas wszystkich ważna.

Dlatego parafrazując słowa, które wypowiedział Winston Churchill, gdy Anglia po klęsce Francji w 1940 roku została osamotniona, chciałbym dziś z całą mocą zadeklarować, że o Ościsłowo będziemy walczyć w urzędach, samorządach, na ziemi, w morzu i w powietrzu do samego końca i że się nigdy nie poddamy.

Pomimo problemów, które spotykają nas każdego dnia, pomimo pogarszających się warunków eksploatacji, bieżące zadania produkcyjne są wykonywane. Fedrujemy nieprzerwanie węgiel, a tegoroczne plany wydobywcze zostaną przekroczone. Do końca listopada ze wszystkich odkrywek wydobyliśmy ponad 8 mln ton węgla i zdjeliśmy blisko 50 mln m³ nadkładu. To wielkości porównywalne z wynikami uzyskanymi w ubiegłym roku.

Kopalnia Konin działa już ponad 70 lat. Przetrwaliśmy niejedną burzę. Nikt tak jak my nie potrafi radzić sobie z trudnościami, po-

nieważ nigdzie tak jak tu nie pracują tacy wspaniali ludzie jak Wy. Mam nadzieję, że kiedy spotkamy się na barbórkowej uroczystości za rok, będziemy mogli z satysfakcją powiedzieć, że nasze plany są realizowane: że budujemy Ościsłowo, że wszystkie nasze odkrywki pracują bez zakłóceń, a ludzie zatrudnieni w kopalni i współpracujących z nią spółkach mogą spokojnie i bezpiecznie wykonywać swoje zadania. I że również w życiu prywatnym jesteście szczęśliwi, otoczeni ciepłem, przyjaźnią i miłością. Tego właśnie Wam życzę. Niech żyje nam górniczy stan!

Spotkanie było okazją do uhonorowania wyróżniających się pracowników kopalni. Zgodnie z postanowieniem ministra właściwego ds. energii w uznaniu zasług dla rozwoju górnictwa odznaką honorową *Zasłużony dla Górnictwa Rzeczypospolitej Polskiej* wyróżnieni zostali: Marian Bill, Zbigniew Białecki, Stefan Dębiński, Marek Galor, Jarosław Kowalczyk, Grzegorz Korczakowski, Henryk Majewski, Robert Serafiński, Radosław Słupicki, Tomasz Sobieraj, Maciej Sobina, Tomasz Szczepaniak, Ryszard Szejtkowski, Sławomir Turkowski, Waldemar Walczak i Krzysztof Wiatrowski.

Prezydent Konina przyznał odznakę honorową *Za Zasługi dla Miasta Konina* Anecie Deseckiej i Mirosławowi Wróblowi. Zarząd kopalni wyróżnił 17 osób odznaką *Zasłużony Pracownik KWB Konin*.

Podczas uroczystości nadano także stopnie górnicze. Mariusz Jarkowski i Roman Ejma otrzymali stopień górnika III stopnia, Radosław Gospodarek i Dominik Kołacki – górnika II stopnia, a Marek Jaskólski i Piotr Drelichowski – górnika I stopnia.

Paweł Chojnacki, Wiesław Kwiatkowski i Grzegorz Korczakowski otrzymali stopień technika górniczego III stopnia, a Marek Wiktorski i Grzegorz Witkowski – inżyniera górniczego I stopnia.

Minister energii przyznał stopień dyrektora górniczego III stopnia Markowi Kamińskiemu, Piotrowi Łukaszewskiemu i Dawidowi Stolarskiemu, a stopień dyrektora górniczego I stopnia Zbigniewowi Jagodzińskiemu.

Honorowe szpad górnicze, zgodnie z ceremoniałem, otrzymali: Tomasz Dominiak, Ryszard Szejtkowski, Janusz Staszak, Krzysztof Działak, Ryszard Szymczak i Adam Słupicki.

Pracownicy kopalni, którzy przepracowali w firmie 35 lat, odebrali srebrną odznakę *Za Długoletnią Pracę w Górnictwie*, a osoby legitymujące się 25-letnim stażem odznakę brązową.

Podczas wszystkich uroczystości towarzyszyła górnikom Orkiestra Dęta Kopalni Konin. Muzycy byli obecni przy skła-

daniu kwiatów pod pomnikiem św. Barbary, na akademii i w kościele, prowadzili przemarsz ulicami Konina, a w przeddzień Dnia Górnika zegrali barbórkowy koncert. Ten grudniowy występ zawsze cieszy się ogromnym zainteresowaniem. Ostatnim koncertem orkiestra, pracująca pod kierownictwem Mirosława Paczeńskiego, po raz kolejny udowodniła, że zasługuje na aplauz publiczności. Zespół zagrał nowy urozmaicony program. Od marsza „Cały twój, ojczyzno” Marka Czerniewicza do przebojów Duke’a Ellingtona. Zaskakująco zabrzmiał

znany motyw symfonii g-moll nr 40 Mozarta w jazzowej aranżacji. Doskonale zaprezentowali się soliści orkiestry: trębacz Szymon Gwóźdź, saksofonista Marcin Pawlik, klarnecista Artur Wieczorek i grający na tubie Paweł Płaczkowski.

Miłym akcentem podkreślającym dokonania orkiestry i jej dyrygenta było wręczenie Mirosławowi Paczeńskiemu odznaki honorowej *Za zasługi dla Miasta Konina*. To wyróżnienie jest wyrazem uznania za propagowanie miasta na arenach krajowych i międzynarodowych.

Wpisane w górnictwą tradycję biesiady odbyły się 24 listopada. Uczestniczki Babskiego Combra wyruszyły na wycieczkę do Meksyku. By wczuć się w latynoski klimat, już przy wejściu każda dostała sombrero i szklaneczkę tequili.

W pięknie przystrojonej sali czekał zespół Meksykanów, którzy zachwycili bogatymi strojami i gorącą muzyką, zachęcającą do tańca i wspólnego śpiewu. Panie rywalizowały w tematycznych konkursach, całując osiołka czy rzucając sombrero na kaktusy. W menu także nie zabrakło akcentów meksykańskich, można było skosztować m.in. guacamole z nachosami, salsę pomidorową czy koreczki z tortilli.

W czasie, gdy seniority bawiły w Meksyku, gwarkowie wyruszyli w kosmos. Kontynuując tematy filmowe (w ubiegłym roku była to „Seksmisja”), tym razem wybrali „Gwiezdne wojny”

i trafili do odległej Galaktyki, zamieszkaanej przez różne klany. A że ostatnio doszło tam do zmowy i powstania Imperium PAK Górnictwo, gwarkowie podzielili się na Jasną i Ciemną Stronę Mocy. Obie ostro walczyły na miecze świetlne, reanimowały sprzęt technologiczny i próbowały złocistego trunku w wersji kosmicznej. Podczas zabawy nie zaniedbano tradycyjnych elementów karczemny, skoku przez skórę i chrzcin młodych kolegów. Królem Piwnym został niepokonany od lat Waldemar Kurzawa.

Obie imprezy przygotowało Koło Zakładowe Stowarzyszenia Inżynierów i Techników Górnictwa.

W zawodach wystartowały 42 jachty, prawie 150 żeglarzy z całej Polski: z Gdańska i Gdyni, z Kalisza, Poznania, Jarocina i Kielc. Wiatr był silny, w porywach nawet bardzo, ale uczestnicy pływali bez żadnego strachu. Wielu z nich ma spore doświadczenie, to niemal profesjonaliści. Zgodnie z planem przeprowadzono 5 wyścigów.

Wiatr sprzyjał żeglarzom przybyłym 18 listopada na XXIII Regaty Barbórkowe, zorganizowane przez Klub Żeglarski przy KWB Konin, Klub Żeglarski Energetyk i Koniński Okręgowy Związek Żeglarski. Nie padało, choć było dość zimno, ale regaty to impreza zimowa, więc niska temperatura nikogo nie zaskoczyła.

Żeglarze rywalizowali w sześciu klasach. Oto zwycięzcy: w klasie open Norbert Nowacki i Andrzej Synowiec z RJKP Poznań SKA, w klasie T1 Remigiusz Chłopocki i Przemysław Piechocki z Jarocina, w klasie T2 Grzegorz Zimny, Krzysztof Zimny i Radosław Lenartowski z KŻ KWB Konin, w klasie T3 Paweł Czajkowski, Arkadiusz Cierpień i Mariusz Heliński z KŻ KWB Konin, w klasie omega standard Janusz Zimer i Tomasz Wiernicki z Myśliborza, w klasie omega sport Hubert Radzimowski, Marcin Nowak i Krzysztof Turza z Gniezna.

Zwycięzcy wyścigów odebrali puchary, były też upominki dla wszystkich uczestników. Zawody, jak zwykle, przebiegły w przyjemnej, przyjacielskiej atmosferze.

Imprezą towarzyszącą regatom jest koncert „Złota Szekla”. W tym roku obok zawodowych artystów wystąpili na nim laureaci I Powiatowego Konkursu Piosenki Żeglarskiej „Szkolna Szekla”, w którym wzięło udział 20 uczniów z pięciu konińskich szkół. Trzeba przyznać, że dzieci zaprezentowały różnorodny repertuar, a poziom konkursu był niesłychanie wysoki. W nagrodę wszyscy jego uczestnicy otrzymali dyplomy i drobne upominki oraz zostali zaproszeni na przystań w Pątnowie, gdzie mogli spróbować swoich sił za sterem jachtów klubowych.

W drugiej części koncertu wystąpił zespół Gumowe Szekle ze Słupcy, który zagrał bardzo energetyczną muzykę, co stworzyło doskonały nastrój na widowni.

Na koniec pojawiła się gwiazda wieczoru – Cztery Refy. Legendarny zespół, który przyjechał do Konina po osiemnastoletniej przerwie. W ponadgodzinnym występie grupa zaprezentowała i nostalgiczne pieśni, z których słynie, i kilka lżejszych utworów. Wiele z nich to znane żeglarzom przeboje, więc śpiewała cała sala.

Warto dodać, że połączenie regat z koncertem to konińska specjalność, żadne inne zawody żeglarskie w Polsce nie mają takiej oprawy.

Ostatnią imprezą barbórkową w Koninie był XXVI Bieg o Lampkę Górnica, który odbył się 9 grudnia. Wystartowało w nim 235 zawodników, w tym 48 kobiet; wszyscy ukończyli bieg. Lamki górnicze zdobyli: Daniel Mikielski z Sopotu oraz Olga Kazimirowa, Ukrainka reprezentująca Kalisz.

W przeprowadzonych po raz szósty Mistrzostwach Polski Górników Węgla Brunatnego piąty raz z rzędu zwyciężył Tomasz Rudnik z KWB Turów. Obok niego miejsce na podium zajęli koledzy z Bełchatowa – Artur Ogórek i Jakub Rutkowski. O wysokim poziomie górniczego biegania świadczy fakt, że najlepsi w mistrzostwach w klasyfikacji generalnej zajęli odpowiednio piąte, szóste i dwunaste miejsce. Organizatorem imprezy był Klub Biegacza „Aktywni Konin”.

*Ewa Galantkiewicz
Fot. Piotr Ordan
PAK KWB Konin S.A.*

*Tomasz Rudnik na mecie, cała trójka tuż po biegu
(od lewej: Jakub Rutkowski, Tomasz Rudnik i Artur Ogórek).*

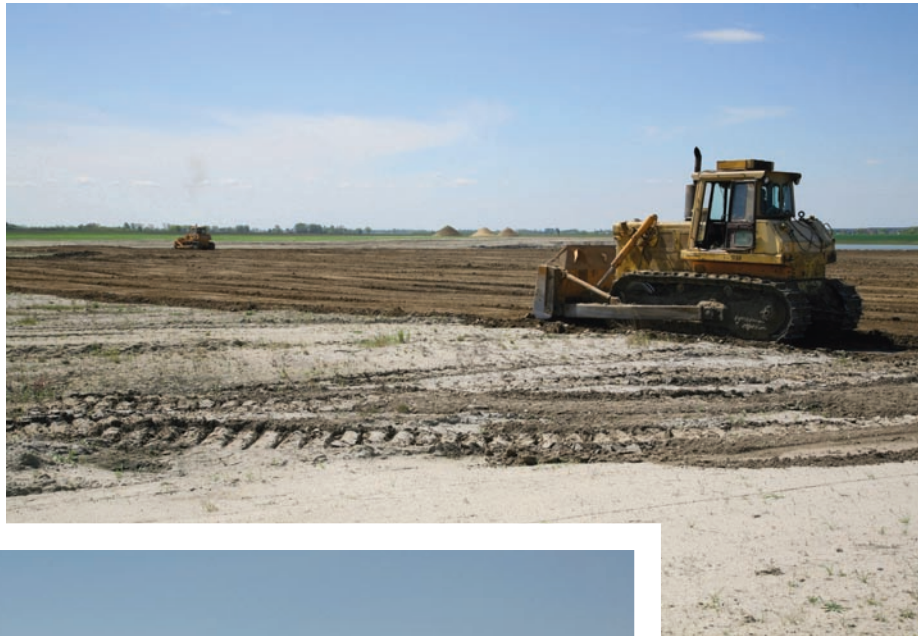
Zbiornik Kleczew – doświadczenia rekultywacji

Jacek Stasiński

Podczas IV Forum Polsko-Niemieckiego, które odbyło się we wrześniu br., jego uczestnicy zwiedzili tereny dawnego Środkowo-niemieckiego Zagłębia Węgla Brunatnego. Obszar, na którym kiedyś działały nieczynne już kopalnie, został poddany rekultywacji i rewitalizacji.

W efekcie powstało wiele zbiorników wodnych zlokalizowanych w wyrobiskach odkrywek. Otoczenie tych akwenów zostało starannie zagospodarowane. Dziś teren ten oferuje wiele atrakcji dla turystów, wędkarzy, żeglarzy i miłośników

Rekultywacja techniczna terenu po odkrywce Kazimierz Północ (rok 2008).

Rok 2011 – na pierwszym planie rekultywowana skarpa południowa zbiornika, w tle ostatnie maszyny pracujące na odkrywce.

Ukształtowana skarpa południowo-wschodnia, w głębi zwalówka A₁RsB-8800 (rok 2011).

przyrody. Obszerny artykuł na ten temat można znaleźć w jednym z ostatnich numerów „Węgla Brunatnego” (3/2017).

Porównanie polskich i niemieckich doświadczeń w dziedzinie rekultywacji i rewitalizacji obszarów pogórnich okazało się bardzo ciekawe. Specjaliści z Saksonii stosują nieco odmienne od polskiego podejście do tematu – po etapie rekultywacji technicznej unika się ingerencji człowieka. Warunki siedliskowo-przyrodnicze odtwarzają się samoistnie, a nasadzenia prowadzone są w minimalnym zakresie. Przyrodnicy i ekolodzy ograniczają się do obserwacji i monitoringu tych zjawisk.

W polskich zagłębiach węgla brunatnego także prowadzona jest rekultywacja w kierunku wodnym, dzięki której powstają skupiska akwenów tworzonych w miejscach dawnych wyrobisk górniczych. Największe doświadczenie w tej dziedzinie mają kopalnie Konin i Adamów.

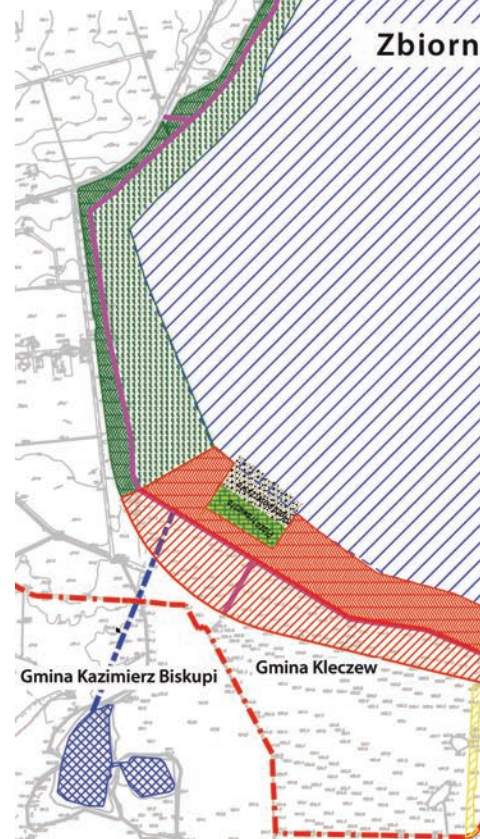
Jednym z powstających obecnie akwenów jest zbiornik po odkrywce Kazimierz Północ PAK KWB Konin. Jego powierzchnia wyniesie 522 ha, będzie to więc jeden z największych akwenów utworzony na terenie pogórnym w pobliżu Konina.

Parametry i lokalizacja zbiornika

Zbiornik wodny Kleczew powstaje w wyrobisku końcowym odkrywki Kazimierz Północ na terenie gminy Kleczew. Eksploatacja węgla z tej odkrywki zakończyła się w roku 2011, wyro-

bisko końcowe znajduje się w jej północnej części. Na zachód od zbiornika przebiega droga wojewódzka nr 263, po stronie wschodniej leży miasto Kleczew i kompleks terenów leśnych. Po stronie północnej i południowej rozciągają się grunty zwalówka wewnętrznego odkrywki Kazimierz Północ, poddawane obecnie rekultywacji.

Zbiornik Kleczew jest zasilany wodami trzeciorzędowo-kredowymi oraz wodami z odtworzonego koryta Strugi Kleczewskiej.

Parametry zbiornika Kleczew

Powierzchnia zwierciadła wody po osiągnięciu docelowej rzędnej będzie wynosiła 522 ha.

Powierzchnia zbiornika po krawędzi wyrobiska po ukształtowaniu docelowym skarp – 622 ha.

Głębokość zbiornika będzie zróżnicowana, w najgłębszym miejscu ma sięgać 62 m.

Powierzchnia dna zbiornika (okna hydraulicznego), pozostawionego odkrytego spągu po wyeksploatowanym pokładzie węgla, wynosi 145,5 ha.

Pojemność zbiornika po napełnieniu do poziomu docelowego wyniesie około 143 mln m³.

Ukształtowanie skarp zbiornika

Przy formowaniu nachyleń zboczy uwzględniono bezpieczne napełnianie zbiornika wodą i jego późniejsze funkcjonowanie. Rzędne terenu otaczającego zbiornik kształtują się w przedziale od +95 m n.p.m. po stronie wschodniej akwenu do +105 m n.p.m. po jego stronie zachodniej. Zbocza przyszłego akwenu zostały wstępnie uformowane zwałowarką A₂RsB-8800, natomiast docelowo skarpy zostały ukształtowane przy pomocy sypcharek gąsienicowych.

Wokół zbiornika zaprojektowano rowy opaskowe o przekroju trapezowym w celu ujmowania wód opadowych dopływających z terenów otaczających zbiornik, aby wyeliminować zjawisko erozji skarp.

Projekt rekultywacji

Projekt rekultywacji przewiduje zadarnienie skarp zbiornika poniżej lustra wody na powierzchni około 40 ha. Skarpa zachodnia, wschodnia i północna zostały zatem umocnione przeciwoerozyjnie za pomocą obsiewu mieszkanką traw i roślin motylkowych.

Natomiast rekultywacja skarp zbiornika powyżej lustra wody dotyczy powierzchni około 100 ha. Na skarpie północnej i części zwałowiska wewnętrznego (około 27 ha) przewidziano m.in. utworzenie plaży trawiastej i piaszczystej. Pozostały obszar został obudowany mieszkanką traw i roślin motylkowych odpornych na przydeptywanie.

Na skarpie zachodniej, obejmującej obszar około 38 ha, poczynając od lustra wody, przewidziano utworzenie pasa krzewów ciernistych o szerokości 3 m, uniemożliwiającego bezpośredni dostęp do wody poza miejscami specjalnie do tego wyznaczonymi. Do obudowy biologicznej wykorzystywane są gatunki drzew i krzewów przydatnych podczas zalesiania.

Skarpa wschodnia zbiornika na obszarze około 9 ha ma zostać zadrzewiona drzewami i krzewami o właściwościach przeciwoerozyjnych i fitomelioracyjnych.

Napełnianie zbiornika

Ponapełnieniu powierzchni zwierciadła wody wyniesie 522 ha, a pojemność zbiornika około 143 mln m³. Głębokość akwenu będzie zróżnicowana, w centralnej części na obszarze niezazwałowanym

Widok na skarpę wschodnią napęlniającego się samoistnie zbiornika w roku 2013...

... i w roku 2017.

Na skarpie południowej, zajmującej powierzchnię około 26 ha, również powstanie plaża piaszczysta i trawiasta (o łącznej powierzchni 4 ha), natomiast pozostała część zostanie obudowana mieszanką traw i roślin motylkowych.

o powierzchni 145,5 ha będzie sięgać około 62 m. Jednocześnie obszar ten spełnia funkcję okna hydraulicznego umożliwiającego zasilanie zbiornika trzeciorzędowymi wodami podziemnymi.

Skarpa południowa obsiana lucerną (2013).

Lp.	Kierunek rekultywacji	Powierzchnia do rekultywacji [ha]	Rok rozpoczęcia	Przewidywany rok zakończenia
1	Wodny	33,0	2016	2017
2	Wodny	522,0	2012	2024
3	Leśny	38,0	2015	2020
4	Inny	49,0	2012	2016
5	Rolny	11,0	2016	2017
6	Rolny	53,0	2015	2017
7	Inny	2,0	2017	2018
8	Rekreacyjny	9,0	2014	2018
9	Rekreacyjny	26,0	2016	2018
10	Rekreacyjny	26,0	2016	2020
11	Rekreacyjny	31,0	2015	2020
SUMA		800		

Zgodnie z wariantem drugim wyrobisko ma się napełnić w sposób naturalny, jak w wariacie pierwszym, oraz dodatkowo będzie zasilane poprzez przerzut wód ze Strugi Kleczewskiej. Czas napełniania zbiornika w tym przypadku zostanie znacznie skrócony.

Ze względu na długi czas napełniania zbiornika w sposób naturalny, wybrano wariant drugi. PAK KWB Konin uzyskała pozwolenie wodnoprawne na prze-

Biorąc pod uwagę warunki hydrogeologiczne, meteorologiczne i hydrograficzne rejonu wyrobiska końcowego odkrywki Kazimierz Północ, rozpatrzono dwa możliwe warianty napełniania zbiornika.

Wariant pierwszy przewidywał napełnianie wyrobiska w sposób naturalny wodami podziemnymi dopływającymi do zbiornika przez dno (okno hydrauliczne) i skarpy oraz wodami pochodzącymi z opadów atmosferycznych.

Zbocze południowo-wschodnie (2013).

rzut wód ze Strugi Kleczewskiej do powstającego zbiornika. W celu doprowadzenia wody wykonano dwie zastawki w korycie Strugi Kleczewskiej, przebudowano jej koryto na długości 270 m oraz wybudowano rów o długości 150 m, doprowadzający wodę bezpośrednio do akwenu. Woda ze Strugi Kleczewskiej zasila zbiornik od połowy czerwca 2017 roku.

Nasadzenia na skarpie wschodniej (maj 2017).

Nasadenia drzew i krzewów w ramach rekultywacji leśnej i rekreacyjnej

Nasadenia powinny być wykonywane w miarę bezpośrednio po przeprowadzeniu rekultywacji technicznej, ponieważ opóźnienie tych działań zmniejsza udatność nasadzeń, a tym samym możliwości skutecznego zagospodarowania terenów. Zgodnie z tą zasadą do zalesiania i zadarniania terenu wokół powstającego zbiornika przystąpiono niezwłocznie.

Na części skarpy północnej oraz południowej, które zostały przeznaczone do celów rekreacyjnych, zastosowano obsiew mieszanek traw i roślin motylkowych w ilości 100 kg/ha (kostrzewa czerwona, kostrzewa owcza, życica trwała oraz koniczyna biała).

Część skarpy północnej oraz południowej powyżej zwierciadła wody w celu zabezpieczenia przeciwerozrywnego została obsiana mieszaną traw i roślin motylkowych w ilości 40 kg/ha (kupkówka pospolita oraz lucerna siewna). Wykonano także odpowiednie nawożenie mineralne.

Zgodnie z wytyczonym leśnym kierunkiem rekultywacji w okresie jesiennym i wiosennym na skarpach zbiornika na powierzchni obejmującej 38 ha wykonywane są nasadenia drzew i krzewów w ilości średnio 7.000 szt./ha.

Wykorzystywane są przede wszystkim gatunki lasotwórcze, w tym dąb szypułkowy, dąb czerwony, klon jawor, brzoza brodawkowata, buk, grab oraz lipa drobnolistna. Stosuje się także gatunki pomocnicze, jak robinia akacjowa, olcha czarna, śliwa

Widok na zbiornik od strony północnej (maj 2017).

Rurociąg doprowadzający wodę ze Strugi Kleczewskiej (listopad 2017).

tarnina oraz śliwa ałycza. Sadzonki gatunków lasotwórczych są rozmieszczane w rzędach co 1,6 m, natomiast gatunki pomocnicze są sadzone równomiernie pomiędzy gatunkami lasotwórczymi.

Metoda nasadzeń i obsiewów stosowana na omawianym obszarze jest zgodna z wypracowanym przez Polską Akademię Nauk modelem rekultywacji biologicznej (tzw. Model PAN) zakładającym zastosowanie

docelowych gatunków drzew i krzewów, a w przypadku zabezpieczenia skarp odpowiednich rodzajów mieszanek przeciwo-zyjnych.

Po przeprowadzeniu nasadzeń i obsiewów wykonywane są prace pielęgnacyjne upraw. Działania te obejmują: nawożenie pielęgnacyjne, siew uzupełniający nasion traw i roślin motylkowych, likwidację wypadów roślinności zielnej, drzewiastej i krzewiastej, uzupełnienie uschłych sadzonek i krzewów, niszczenie chwastów, a także coroczne koszenie powierzchni obsianych mieszaną traw i roślin motylkowych.

Wszystkie przedsięwzięcia podejmowane w ramach rekultywacji 800-hektarowego obszaru wokół wyrobiska końcowego odkrywki Kazimierz Północ zostały zamieszczone w harmonogramie. Jego realizacja postępuje zgodnie z założeniami,

poszczególne prace wykonywane są w przewidywanym terminie.

Przy opracowywaniu projektu uwzględniono oczekiwania mieszkańców miasta i gminy Kleczew. W ramach rekultywacji omawianego terenu przygotowano projekt zagospodarowania zbiornika po odkrywce Kazimierz Północ umożliwiając jego późniejsze wykorzystanie do celów rekreacyjnych.

Jacek Stasiński
PAK KWB Konin S.A.

Fot. Piotr Ordan

Widok na zbiornik
od strony północnej ...

... oraz od strony
południowej (listopad
2017).

Seminarium Konflikty w gospodarowaniu przestrzenią i zasobami Ziemi – interdyscyplinarna platforma dyskusji

W dniach 28-29 września br. w Sosnowcu zorganizowano II Interdyscyplinarne Seminarium pod hasłem *Konflikty w gospodarowaniu przestrzenią i zasobami Ziemi*. Było ono współorganizowane przez Wydział Nauk o Ziemi Uniwersytetu Śląskiego oraz Polskie Towarzystwo Geograficzne – Oddział Katowicki. Obowiązki przewodniczącego komitetu organizacyjnego pełnił dr Jarosław Badera. Należy też dodać, że finansowego wsparcia imprezie udzielił: Centrum Studiów Polarnych (Krajowy Naukowy Ośrodek Wiodący), Szczecińskie Kopalnie Surowców Mineralnych S.A. oraz PPUH Dolomit Kopalnia Żąbkowice S.A. z Dąbrowy Górniczej.

W seminarium wzięło udział łącznie ponad 60. uczestników z różnych ośrodków naukowych, organizacji pozarządowych, samorządów i przedsiębiorstw. Zaproszenie i udział w seminarium tak szerokiego gremium słuchaczy i prelegentów pozwoliło stworzyć szeroką platformę do dyskusji nad przyczynami i mechanizmami powstawania konfliktów, ich przebiegiem, ale przede wszystkim sposobami ich łagodzenia poprzez wypracowanie rozwiązań systemowych. Trudno powiedzieć czy spotkania tego typu mogą ostatecznie doprowadzić do uzyskania konsensusu między stronami konfliktów, pozwalając na realizację różnych przedsięwzięć, a nie ich blokowanie, i w jaki sposób może się to odbić na dalszych kierunkach rozwoju regionów, tym niemniej z pewnością przybliżają one taką możliwość. Unikatowa wydaje się ponadto formuła tego Seminarium polegająca na bezpośredniej konfrontacji adwersarzy reprezentujących przeciwstawne poglądy na ten sam temat, a nie (jak to zwykle bywa na innych konferencjach) promowanie idei w wąskim gronie zwolenników.

Tym razem jednym z celów zorganizowanego kolejny raz seminarium była prezentacja problemów związanych z konfliktami społeczno-środowiskowymi wokół nowych inwestycji górniczych oraz rewitalizacji terenów po zakończeniu ich działalności. Tym niemniej nie zabrakło także tematów związanych z aktualną

O SEMINARIUM

Elementy środowiska przyrodniczego składają się na zasoby naturalne Ziemi, a efektywność ekonomiczna ich zagospodarowania powinna iść w parze z odpowiedzialnością społeczną i środowiskową w duchu zrównoważonego rozwoju. Dotyczy to wszelkich sposobów gospodarowania przestrzenią i zasobami Ziemi (eksploatacji kopalin, ustanawiania form ochrony przyrody itp.). Zagadnienia te są tradycyjnie przedmiotem badań prowadzonych na Wydziale Nauk o Ziemi Uniwersytetu Śląskiego. Realizacja idei zrównoważonego rozwoju nie jest prosta, o czym świadczą różnego rodzaju konflikty społeczne, związane z odmiennymi systemami wartości, grą różnych interesów oraz innymi przyczynami. Co za tym idzie, dążyć należy do optymalizacji zarządzania zaistniałymi i prognozowanymi konfliktami, zwłaszcza poprzez deliberację w ramach dialogu społecznego oraz eliminację zjawisk patologicznych towarzyszących konfliktom.

Zasadniczym celem Seminarium jest stworzenie szerokiej platformy do dyskusji nad przyczynami i mechanizmami konfliktów przedmiotowego typu, a docelowo do wypracowania w tym zakresie rozwiązań systemowych.

Konferencja była drugą z cyklu spotkań naukowców i praktyków zajmujących się problematyką konfliktów społecznych na tle środowiskowym. Pierwsza edycja Seminarium (2016) dowiodła, że dyskutowana tematyka posiada znaczny potencjał rozwojowy, zarówno w wymiarze badawczym, jak i praktycznym. Planując drugą edycję organizatorzy zakładali, że Seminarium wpisze się już na stałe w kalendarz spotkań ludzi nauki, praktyki i wszystkich zainteresowanych pogłębianiem dialogu społecznego.

Komitet Naukowy i Organizacyjny

gospodarką leśną, zagospodarowaniem odpadów czy też innymi problemami przestrzennymi.

Obrady pierwszego dnia Seminarium rozpoczął Dziekan Wydziału Nauk o Ziemi Uniwersytetu Śląskiego, prof. UŚ dr hab. Leszek Marynowski, zwracając uwagę na rolę, jaką dla kształtowania postaw społecznych w naszym kraju, zwłaszcza w sytuacji konfliktu wartości lub interesu, pełni otwarty i rzeczowy dialog.

W sesji „Konflikt nie jedno ma imię”, ukazującej różne spojrzenia i różne przedmioty konfliktu, wygłoszono następujące referaty:

- E. Pietrzyk-Sokulska – *Rewitalizacja terenów pogórnich sposobem na łagodzenie konfliktów społeczno-środowiskowych?*
- W. Kucharski – *Co słyszać w lesie.*
- A. Gogola – *Problemy planowania przestrzennego przy opiniowaniu projektów planów zagospodarowania przestrzennego przez organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej na terenie województwa śląskiego.*

- A. Ostrega, K. Rózkowski, Ł. Herezy, Z. Łacny, M. Cała – *Nowoczesne górnictwo i rewitalizacja motorem rozwoju regionów – aspekt środowiskowy, społeczny i gospodarczy.*
- M. Czop – *Nowoczesne rozwiązania dla potrzeb zrównoważonej gospodarki wodnej i ochrony zasobów wód na obszarach o silnej antropopresji, ze szczególnym uwzględnieniem terenów prowadzonej i planowanej działalności górniczej.*

W sesji II „Przypadki chodzą po ludziach”, której tematyka była również dość zróżnicowana, prezentowali się:

- J. I. Belzyt – *Inny/Obcy a konflikt – fenomen wzajemnych zależności.*
- A. Bubak – *Bajka o bezsilności prawa, czyli jak zatruć sąsiada.*
- A. Grochowska – *Planowanie przestrzenne na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią w strefie podmiejskiej Wrocławia.*
- K. Mazurek, K. Rysz – *Nowe inwestycje versus planowanie przestrzenne.*
- Ł. Gawor – *Potencjalne konflikty dotyczące lokalizacji zakładu odzysku węgla ze zwałowiska.*

W ostatniej sesji pierwszego dnia Seminarium pt. „Kopać? Nie kopać? Oto jest pytanie...” skupiono się wreszcie na tematach ekologicznych:

- K. Hałasik – *Podejście firm wydobywczych do problematyki konfliktów społecznych – analiza wybranych podmiotów z branży górniczej w Polsce.*

- M. Golenia, M. Sadowska, P. Syrczyński – *Wyznaczenie priorytetów rozwoju regionu zawierciańskiego na przykładzie konfliktu pomiędzy eksploatacją rud Zn-Pb i ochroną wód.*

W związku z tą tematyką wywiązała się ciekawa dyskusja na temat projektu eksploatacji złoża Zn-Pb w rejonie Zawiercia.

W drugim dniu Seminarium, odbyły się trzy panele dyskusyjne:

- *Z Salwadoru do Strzemieszyc* – poświęcony utylizacji niebezpiecznych odpadów, która miała mieć miejsce w Dąbrowie Górniczej, w spalarni firmy SARPI Polska w 2012 r.; w panelu wzięli udział: przedstawiciel mieszkańców dzielnicy Strzemieszyce, Urzędu Miasta Dąbrowa Górnicza i zarządu firmy SARPI Polska; moderatorem był dr Jarosław Badera;
- *Kwitnące krajobrazy czy piekło na Ziemi?* – dotyczący nowych odkrywek węgla brunatnego na terenie Polski; w panelu wzięli udział: przedstawiciel Polskiej Grupy Energetycznej, organizacji Greenpeace Polska oraz ekspert AGH; moderatorem była dr hab. inż. Elżbieta Pietrzyk-Sokulska;
- *Węgiel dobywa Zagłębie, Zagłębie dobywa piach* – na temat eksploatacji węgla kamiennego i surowców skalnych na te-

renie województwa śląskiego, z udziałem przedstawicieli Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Katowicach, Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Katowicach, Wydziału Biologii i Ochrony Środowiska UŚ, władz Krajowego Stowarzyszenia Poszkodowanych Działalnością Geologiczno-Górnictwem, społeczności miasta Orzesze, firmy Silesian Coal oraz Polskiego Związku Producentów Kruszyw; dyskusję poprowadził ponownie dr Jarosław Badera.

Dyskusja, jaka wywiązała się po każdym z paneli, nie tylko między panelistami, ale także panelistami i słuchaczami (reprezentanci władz lokalnych, przedsiębiorców, mieszkańców

województwa śląskiego, a także naukowcy) była dowodem na ważność poruszanej tematyki i konieczność wypracowania odpowiednich metod, które pozwolą w przyszłości unikać powstawania konfliktów społecznych, a tym samym wpływać na rozwój różnych przedsięwzięć.

Po zakończeniu paneli dyskusyjnych odbyła się wycieczka terenowa „Od rekultywacji do rewitalizacji”, w ramach której mgr Agnieszka Chečko (Biuro ds. Geologii Urzędu Miasta Jaworzno) zaprezentowała uczestnikom Se-

minarium dwa częściowo zrewitalizowane obiekty pogórnictwa na terenie miasta: *Bazę Nurkową „Koparki”* oraz *Ośrodek Edukacji Geologiczno-Ekologicznej „GEOsfera”*. W ramach wycieczki uczestnicy poznali kulisy prowadzenia rekultywacji i adaptacji dwu wyrobisk po dawnej eksploatacji skał węglanowych, a przede wszystkim podziwiali ich efekty. Zrewitalizowane obiekty są obecnie bardzo popularnymi miejscami na mapie Jaworzna, pełniąc funkcje rekreacyjno-wypoczynkowo-sportowe i jednocześnie edukacyjne. Przewidywany jest dalszy ciąg ich adaptacji m.in. w jeszcze nie zagospodarowanych częściach wyrobisk, w bezpośrednim sąsiedztwie już udostępnionych obiektów.

Seminarium było więc nie tylko wymianą poglądów i doświadczeń w zakresie powstawania, trwania i łagodzenia konfliktów społeczno-środowiskowych. Pokazane w ramach wycieczki terenowej dwa zrewitalizowane obiekty po dawnej działalności górniczej przekonały uczestników, że właściwie prowadzona rekultywacja i adaptacja do nowych funkcji ma wpływ na wzrost walorów danego miejsca z punktu widzenia potrzeb społecznych i to nie tylko o charakterze lokalnym. Do tego typu przedsięwzięć niezbędny jest zapał różnych podmiotów, w tym samorządów i przedsiębiorców górniczych. Jednocześnie sama działalność górnicza jest pozytywnie postrzegana, co może mieć duże znaczenie przy planowaniu kolejnych, nowych inwestycji.

Na koniec warto odesłać do działającego przy WNoZ UŚ czasopisma *Environmental & Socio-economic Studies* (wyd. DeGruyter), gdzie ukazała się część tekstów z I Seminarium w 2016 r. i ukazać się także artykuły bazujące na prezentacjach z tegorocznej edycji.

dr hab. inż. Elżbieta Pietrzyk-Sokulska

dr Jarosław Badera

Jubileusz 125-lecia Stowarzyszenia Inżynierów i Techników Górnictwa

W 2017 roku Stowarzyszenie Inżynierów i Techników Górnictwa obchodziło jubileusz 125. rocznicy swego powstania. Uroczystości jubileuszowe odbyły się 17 listopada 2017 r. w Sali Sejmu Śląskiego w Katowicach. Patronat Honorowy nad Jubileuszem objął Andrzej Duda – Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej.

Jubileusz i związane z nim spotkanie było okazją do przypomnienia historii górniczego ruchu inżynierskiego, a także określenia roli górnictwa w dzisiejszych uwarunkowaniach gospodarczych i społecznych. Podczas uroczystości wręczono m.in. Honorowe Odznaki Św. Barbary – Patronki Górników, stopnie górnicze, honorowe szpady i kordziki górnicze.

Organizacja powstała na przełomie XIX i XX wieku, a konkretnie w 1892 r., kiedy Krakowski Zjazd Polskich Inżynierów Górniczych i Hutniczych – absolwentów Akademii Górniczych w Leoben, Příbramie i Schemnitz (obecnie Bańska Szczawica) utworzył swą reprezentację, która ze względu na warunki panujące w zaborach przyjęła nazwę Delegacji.

Po wręczeniu Honorowych Szpad Górniczych.

Zdecydowano wówczas podejmować różne działania jawne lub tajne dla rozwoju górnictwa istniejącego na ziemiach polskich w trzech zaborach. Priorytetem był interes ogólnopolski. Zajęto się organizacją współpracy i przekazywaniem doświadczeń pomiędzy inżynierami, tworzeniem polskiego słownictwa górniczego, wydawaniem polskiego czasopisma górniczego-hutniczego, czy przygotowywaniem zjazdów.

W II RP Stowarzyszenie Inżynierów i Techników Górnictwa było elitarną organizacją. To czas, kiedy polskie górnictwo było hołubione przez rząd. W tym czasie powstała Akademia Górniczo-Hutnicza (1919 r.), stworzono Wyższy Urząd Górniczy (w 1922 r.), wprowadzono pierwsze polskie Prawo górnicze (w 1930 r.).

Józef Dubiński – prezes SITG.

Po II wojnie światowej stowarzyszenie stało się masową organizacją inżynierów i techników całego górnictwa z wyjątkiem nafty i gazu. Tworzyło klimat dla postępu naukowo-technicznego i szeregu dokonań w górnictwie, które w tym czasie ogromnie się rozwinęło. Powstały nowe zagłębia węgla kamiennego, rud miedzi, siarki, cynku i ołowiu, węgla brunatnego, surowców skalnych.

Honorowe odznaczenie Św. Barbary otrzymał Józef Limanówka z KWB Bełchatów, skarbnik Zarządu Oddziału SITG w Bełchatowie.

Ostatnie dziesięciolecie XX wieku to zmiany strukturalne górnictwa, restrukturyzacja. Obecnie organizacja stara się integrować inżynierów i techników górnictwa wokół problemów i wyzwań zawodu.

Dziś SITG skupia w swoich szeregach około 13.800 członków różnych specjalności, zatrudnionych w branży górniczej. Działa na terenie całej Polski poprzez 18 Zarządów Oddziałów oraz 167 Kół, obejmując swym zasięgiem zarówno górnictwo podziemne, odkrywkowe i otworowe. Prezesem Stowarzyszenia jest prof. dr hab. inż. Józef Dubiński. Stowarzyszenie działa we wszystkich dziedzinach prac geologiczno-poszukiwawczych jak i wydobywania kopalin: węgla kamiennego i brunatnego, rud miedzi, cynku i ołowiu, soli kamiennej, siarki, surowców chemicznych i mineralnych oraz surowców budowlanych i drogowych. Obejmuje swym zasięgiem także wyższe uczelnie górnicze, instytuty naukowe, biura projektowe i całe zaplecze techniczne.

Henryk Izydorczyk

Konferencja ELGOR 2017 – O przyszłości węgla brunatnego

120. przedstawicieli branży górnictwa odkrywkowego i kruszyw oraz dwa dni wykładów – oto bilans 12. edycji konferencji ELGOR, zorganizowanej w dniach 18-20 października w Kudowie Zdroju.

KONFERENCJA
NAUKOWO-TECHNICZNA
ELGOR 2017

*Tomasz Haiduk, z firmy Siemens,
otwierający konferencję.*

W referacie zaprezentował aktualny stan oraz perspektywy branży górnictwa odkrywkowego w Polsce. Zwrócono uwagę na fakt, że obecnie eksploatowane złoża węgla brunatnego umożliwią stabilne wydobycie i pracę kompleksów energetycznych do 2030 r. Przedstawiono również możliwości wypełnienia luki powstałej po wyeksploatowaniu aktualnie pracujących kompleksów energetycznych, poprzez rozpoczęcie eksploatacji dotychczas niezagospodarowanych złóż węgla brunatnego, szacowanych w Polsce na ponad 23 mld ton.

Konferencja otwarta została przez Tomasza Haiduka, członka zarządu firmy Siemens. W swoim wystąpieniu podkreślił on kluczowe znaczenie branży górnictwa odkrywkowego dla polityki energetycznej Polski. Zwrócił przy tym uwagę na fakt, że ponad 30% produkowanej energii elektrycznej dostarczane jest przez tę gałąź przemysłu.

Referat otwierający wygłosił dr hab. Jacek Szczepiński, dyrektor Poltegor-Institut.

*Jacek Szczepiński
z Poltegor-Institutu.*

Robert Wojniak z firmy Siemens.

konferencji. – Nie bez znaczenia pozostaje praktyczny wymiar konferencji i fakt, że uczestnicy z różnych zakładów przemysłowych mogą czerpać wzajemnie ze swego doświadczenia. Dzięki referatom poświęconym przeprowadzonym wdrożeniom, uczestnicy mogli zobaczyć jak poradzono sobie w innych za-

– Węgiel brunatny jest nadal jednym z najbardziej opłacalnych dla polskiej energetyki źródeł pozyskiwania energii elektrycznej – mówi Robert Wojniak z firmy Siemens, gospodarz konferencji. – Z punktu widzenia polskiej gospodarki jest to paliwo o strategicznym znaczeniu i ma bezpośredni wpływ na jej konkurencyjność. Aby utrzymać ciągłość wydobywania na obecnym poziomie, konieczne jest jednak podjęcie kroków umożliwiających eksploatację kolejnych złóż. Zagadnienie to jest szczególnie istotne w kontekście trwających i planowanych inwestycji w polskiej energetyce, bazującej na węglu brunatnym, kamiennym i przyszłościowo w części na paliwie jądrowym – dodaje Robert Wojniak.

Uczestnicy konferencji za najciekawszą prelekcję uznali wspólne wystąpienie Krzysztofa Okońskiego z firmy Siemens i Marcina Kołodziejczaka z firmy Merrid Controls, poświęcone cyberbezpieczeństwu w kopalniach. Podczas referatu zaprezentowano, na przykładzie wybranych funkcjonalności systemu Siemens WinCC OA, przegląd najnowszych wytycznych, rekomendacji i norm związanych z cyberbezpieczeństwem, jakie powinny spełniać przemysłowe systemy SCADA, DCS i PLC.

Dużym zainteresowaniem cieszyła się również prezentacja Zbigniewa Borczyka, poświęcona przestojom w pracy koparek kołowych. W wystąpieniu zaprezentowano przykładowe przyczyny wstrzymania pracy koparek i przenośników taśmowych oraz wskazano działania pozwalające na wydłużenie czasu ich bezawaryjnej pracy, pozwalającej na pracę z mniejszą wydajnością, przy uzyskaniu takiej samej wielkości wydobywania, oszczędzając jednocześnie konstrukcję maszyny.

Za ciekawe uczestnicy uznali również wystąpienie prof. Jerzego Szymańskiego z Uniwersytetu Technologiczno-Humanistycznego w Radomiu, poświęcone wykorzystaniu energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych do wspomagania zasilania powierzchniowych przenośników taśmowych o regulowanej prędkości taśmy. W wystąpieniu zaprezentowano możliwość wykorzystania w zakładach górniczych energii pochodzącej z farm fotowoltaicznych umiejscowionych na terenach zabezpieczonych pod działalność górnictw.

– Konferencja od lat stanowi forum umożliwiające wymianę doświadczeń reprezentantów różnych sektorów branży. Duża reprezentacja kopalni odkrywkowych oraz cementowni, a także obecność dostawców technologii oraz biur projektowych pozwala na kompleksową dyskusję o możliwościach i kierunkach rozwoju branż – mówi Cezary Mychlewicz z firmy Siemens, organizator

Krzysztof Okoński z firmy Siemens podczas prelekcji.

kładach przemysłowych z problemami, z którymi często spotykają się w swojej codziennej praktyce.

Konferencja ELGOR jest jednym z największych w Polsce wydarzeń gromadzących ekspertów z branży górnictwa odkrywkowego oraz branży cementowej. Wśród uczestni-

ków znaleźli się reprezentanci największych kopalni odkrywkowych, m.in. KWB Turów, KWB Bełchatów, KWB Adamów, KWB Konin oraz przedstawiciele cementowni, m.in. Cementowni Warta, Cementowni Odra i Grupy Ożarów. Nie bez znaczenia pozostał udział przedstawicieli najlepszych polskich uczelni technicznych.

Partnerem Technologicznym wydarzenia była firma Siemens. Honorowego Patronatu konferencji udzieliło Ministerstwo Energii, Politechnika Wrocławska oraz Wyższy Urząd Górniczy. Branżowym Partnerem Konferencji były PGE Górnictwo i Energetyka Konwencjonalna S.A. oraz Stowarzyszenie Inżynierów i Techników Górnictwa – Oddział Bełchatów, a Partnerem Merytorycznym – Poltegor-Instytut. Partnerami Głównymi konferencji były firmy ANIA Holding, Elektromontaż Lublin oraz REVICO. Partne-

*Andrzej Kopertowski,
PGE GiEK.*

*Szymon Modrzejewski
z Poltegor-Instytutu.*

rami konferencji były firmy Actemium BEA, Elektrobudowa, FUGO-Projekt, Helukabel, Lapp Kabel, Merrid Controls, Prysmian Group oraz Symeo. Patronat medialny nad konferencją objął „Węgiel Brunatny”.

PGE GiEK S.A.

PGE Giganty Mocy z giga makietą

3 metry długości i ponad 2 metry szerokości to wymiary makiety, na której z najdrobniejszymi szczegółami odwzorowano zrekultywowane tereny bełchatowskiej kopalni. Przedsięwzięcie zrealizowano w ramach projektu „Rekultywacja – sztuka tworzenia” przy dofinansowaniu PGE Górnictwo i Energetyka Konwencjonalna.

Rekultywacja terenów górniczych jest jednym z najważniejszych obszarów działalności Kopalni Węgla Brunatnego. W wyniku odkrywkowej działalności górniczej powstają sztuczne zagłębienia lub wzniesienia terenu. Obszary te po zakończeniu eksploatacji z powodzeniem przywracane są do stanu poprzedniego, a nawet stają się atrakcyjniejsze pod względem turystycznym. – *Rekultywacja to proces przywracania wartości użytkowych i przyrodniczych terenom, na których prowadzona jest działalność górnicza. W PGE GiEK Oddział KWB Bełchatów głównym przyjętym kierunkiem prac jest rekultywacja leśna. Proces rekultywacji rozpoczyna się już na etapie robót górniczych przez odpowiednio dobraną technologię zwalowania, która ma zoptymalizować i zminimalizować prace wymagające dodatkowego kształtowania terenu* – wyjaśnia Sławomir Zawada, prezes zarządu PGE GiEK.

Jak wygląda rekultywacja w jednej z największych kopalń odkrywkowych w Europie odwzoruje giga makietą, która powstała w ramach projektu „Rekultywacja – sztuka tworzenia”. Znalazły się na niej obszary już zrekultywowane przez bełchatowską kopalnię. Najlepszym przykładem „sztuki tworzenia” jest Góra Kamieńsk, która została usypana przez gigantyczne zwalówki Kopalni Węgla Brunatnego Bełchatów z 1,4 mld m³ nadkładu, który znajdował się nad złożem węgla brunatnego. Usypana, obok bełchatowskiej odkryw-

ki, z piasku, żwiru, ilów oraz gliny góra stała się najwyższym wzniesieniem w centralnej Polsce – 395 m n.p.m. Imponujące, widoczne z kilkudziesięciu kilometrów wzniesienie pierwotnie miało być atrakcją dla mieszkańców regionu. Jednak bogata oferta turystyczna i sportowa sprawiła, że góra stała się znana niemal w całym kraju i stanowi jeden z atrakcyjnych celów nie tylko mieszkańców regionu, ale także miłośników aktywnego, zimowego i letniego, wypoczynku z całej Polski.

Dodatkowo nowa atrakcja w PGE Giganty Mocy ukazuje bogate pod względem przyrodniczym lasy zasadzone na zrekultywowanych terenach, ścieżki rowerowe oraz siłownię wiatrową. Ale to nie wszystko. Makietą przedstawia również część wyrobiska Pola Bełchatów, które zamienia się w jeziora. – *Tereny pogórnice stwarzają niepowtarzalne i wielorakie możliwości ich zagospodarowania. Duża powierzchnia terenu pozwala na utworzenie nowej jakości geograficznej o znaczeniu regionalnym, a nawet krajowym. Planujemy utworzenie pięknych plaż, portu jachtowego, a nawet zatopienie pewnych atrakcji dla pasjonatów nurkowania. Mamy nadzieję, że w przyszłości powstanie tutaj centrum sportowo-rekreacyjne i kulturowe. Planujemy również stworzenie muzeum górnictwa, ośrodka konferencyjnego z zapleczem wystawienniczym, terenów o funkcjach parkowo-rekreacyjnych, ścieżek spacerowych i rowerowych. Poszczególne funkcje zostaną tak rozmieszczone w terenie, aby w maksymalnym stopniu wykorzystać ogromny potencjał krajobrazu poeksploatacyjnego dla uatrakcyjnienia regionu* – podkreśla Sławomir Zawada.

PGE GiEK nagrodzona Laurami Białego Tygrysa

Podczas tegorocznej gali 21. edycji Laurów Białego Tygrysa, nagrodę dla firmy, która wprowadziła nowe rozwiązanie służące polskiej energetyce i odbiorcom energii

otrzymała Elektrownia Turów, oddział spółki PGE Górnictwo i Energetyka Konwencjonalna, za realizację budowy jedynej w Polsce Instalacji Mokrego Odsiarczania Spalin na blokach 4-6 współpracującej z blokami fluidalnymi. Indywidualną nagrodę odebrał także dyrektor Elektrowni Bełchatów należącej do PGE GiEK, Marek Ciapała.

Laury wręczane są nieprzerwanie od 1997 roku. Przyznawane są polskim energetykom, praktykom i naukowcom posiadającym udokumentowany wkład w rozwój polskiego sektora energetycznego. Indywidualne laury przyznaje kapituła złożona z do-

Obchodząca w tym roku jubileusz 55-lecia istnienia, Elektrownia Turów otrzymała Laur Białego Tygrysa już po raz piąty. Laureatem po raz pierwszy została w 1997 roku, podczas premierowej edycji uroczystości.

Laury Innowacyjności dla projektów PGE GiEK

PGE Górnictwo i Energetyka Konwencjonalna znalazła się w gronie firm i instytucji, którym przyznano „Laury Innowacyjności 2017” w siódmej edycji konkursu Federacji Stowarzyszeń Naukowo-Technicznych Naczelnej Organizacji Technicznej. Jury konkursu przyznało laury firmom i instytucjom, które z sukcesem wdrożyły nowatorskie rozwiązania. Złoty Laur Innowacyjności 2017 trafił do Elektrowni Bełchatów za projekt „Pomiar i monitoring strumienia powietrza w kondensatorze oraz ilości i temperatury wody traconej podczas odpowietrzenia”. Jury doceniło także Kopalnię Węgla Brunat-

tychczasowych laureatów Lauru Białego Tygrysa. Z kolei laury dla firm za innowacyjne rozwiązania, przyznaje jury składające się z wybitnych naukowców i praktyków, znanych osób w środowisku polskiej energetyki.

– Jesteśmy świadomi swojej odpowiedzialności za bezpieczeństwo energetyczne kraju, a także za ochronę klimatu. Codziennie podejmujemy istotne decyzje, które w krótszej bądź dłuższej perspektywie przynoszą korzyści dla całego społeczeństwa. Dlatego cieszy fakt, że nasze starania są dostrzegane przez przedstawicieli branży, którzy zasiadają w jury Laurów Białego Tygrysa. Takie nagrody to dodatkowa mobilizacja dla całej spółki – powiedział Sławomir Zawada, prezes zarządu PGE GiEK.

nego Bełchatów za projekt „Elastyczne zawieszenie zestawu krążników przenośnika taśmowego”, przyznając jej w konkursie wyróżnienie.

– Twórczemu myśleniu sprzyjają otwartość na zmiany i dobry klimat dla innowacyjności i taką zasadą kierujemy się w naszej spółce, a nagrody, które otrzymujemy świadczą o ogromnym potencjale naszych pracowników, dzięki którym możemy ciągle doskonalić naszą organizację w jej różnych obszarach – mówi Sławomir Zawada, prezes zarządu PGE GiEK. – W PGE GiEK wspieramy twórców, tworząc pozytywny klimat i warunki umożliwiające realizację innowacji racjonalizatorskich i usprawniających, które przyczyniają się do rozwoju nowych produktów, wzrostu efektywności technologicznej i organizacyjnej – podkreśla Sławomir Zawada.

Celem konkursu im. Stanisława Staszica „Laur Innowacyjności” jest promocja nowoczesnych produktów, technologii i usług. Laury przyznawane są corocznie przez Federację Stowarzyszeń Naukowo-Technicznych – Naczelną Organizację Techniczną produktom, technologiom i usługom oraz innym rozwiązaniom wyróżniającym się pod względem innowacyjności, które mogą mieć szczególny wpływ na rozwój społeczno-gospodarczy Polski.

Uroczystość wręczenia nagród odbyła się 14 listopada br. w Warszawie. W imieniu Elektrowni Bełchatów Złoty Laur Innowacyjności 2017 odebrał Andrzej Legeżyński Dyrektor ds. Technicznych, natomiast wyróżnienie dla Kopalni Węgla Brunatnego Bełchatów Eugeniusz Idziak Naczelny Inżynier Energomechaniczny Centrum Technicznego.

Odnaczenia dla menedżerów za zasługi dla rozwoju energetyki

Sławomir Zawada, prezes zarządu PGE Górnictwo i Energetyka Konwencjonalna został odznaczony Brązowym Krzyżem Zasługi, natomiast Piotr Frąszczak, dyrektor Elektrowni Turów odznaką honorową „Za zasługi dla Energetyki”.

Postanowieniem Prezydenta RP z dnia 4 września 2017 r. prezes Sławomir Zawada został uhonorowany Brązowym Krzyżem Zasługi za szczególne zaangażowanie w pracę na rzecz rozwoju polskiej energetyki.

Sławomir Zawada zarządza spółką PGE GiEK z Grupy Kapitałowej PGE, która jest liderem w branży wydobyw-

czej węgla brunatnego oraz największym polskim wytwórcą energii elektrycznej. Jest absolwentem Wydziału Elektrycznego Politechniki Wrocławskiej o specjalności systemy energetyczne, elektrownie i gospodarka energetyczna, a obecnie doktorantem Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu. Nadzoruje projekty pozwalające na rozwój potencjału wydobywczo-wytwórczego, zapewnienie stabilnych miejsc pracy i dostosowanie działalności spółki do zmieniających się warunków zewnętrznych i środowiskowych. Sławomir Zawada pełni funkcje w wielu organizacjach i stowarzyszeniach związanych z branżą energetyczną, m.in. jest wiceprezesem Zarządu Towarzystwa Gospodarczego Polskie Elektrownie, wiceprezesem zarządu Polskiego Towarzystwa Elektrociepłowni Zawodowych oraz przewodniczącym Rady Związku

Pracodawców Porozumienie Producentów Węgla Brunatnego. Jest także członkiem Rady Menedżerów Biznesu i Administracji Wydziału Ekonomii, Zarządzania i Turystyki w Jeleniej Górze Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu.

Decyzją Ministra Energii z dnia 9 czerwca 2017 r. Piotr Frąszczak, dyrektor Elektrowni Turów został wyróżniony zaszczytną resortową odznaką honorową „Za zasługi dla Energetyki”.

Piotr Frąszczak jest absolwentem Politechniki Wrocławskiej Wydziału Mechaniczno-Energetycznego. Ukończył również studia podyplomowe na Wydziale Gospodarki Narodowej Akademii Ekonomicznej we Wrocławiu oraz na Politechnice Częstochowskiej na kierunku Czyste i Zrównoważone Systemy Energetyczne. Z Elektrownią Turów jest związany od 20 lat, w której zajmował m.in. samodzielne stanowisko Dyżurnego Specjalisty Eksploatacji – Inspektora Nadzoru, koordynując eksploatację elektrowni. W latach 1997-2000 był pełnomocnikiem Starosty Zgorzeleckiego ds. energetyki i ekoenergetyki.

Odnaczenia wręczono podczas uroczystej gali z okazji 25-lecia Izby Gospodarczej Energetyki i Ochrony Środowiska, która odbyła się 26 października br. w Hotelu Airport w Warszawie.

Elektrownia Bełchatów pionierem innowacyjnego odsiarczania spalin

PGE Górnictwo i Energetyka Konwencjonalna poszukując nowoczesnych rozwiązań dla procesów produkcji energii, wdrożyło w Elektrowni Bełchatów program zapobiegający powstawaniu osadów twardych w absorberach

instalacji odsiarczania spalin, a tym samym usprawniający ten proces. Testy innowacyjnej i ekologicznej technologii, zakończyły się sukcesem dzięki współpracy z firmą chemiczną Megmar.

Program zapobiega uszkodzeniom urządzeń i pozwala zrezygnować z dotychczasowych, kosztownych i czasochłonnych mechanicznych metod oczyszczania absorberów. Elektrownia Bełchatów, jako pierwsza w Polsce, skutecznie zmierzyła się z tym problemem. PGE GiEK i Megmar prowadzą również wspólny projekt, mający na celu poprawę sprawności odsiarczania spalin bez wzrostu zużycia energii, a tym samym zmniejszenie emisji dwutlenku siarki do atmosfery.

Odsiarczanie spalin w elektrowniach węglowych tradycyjnie realizowane jest metodą moką, wapienno-gipsową, a jej produktem końcowym jest gips o właściwościach umożliwiających jego dalsze wykorzystanie przemysłowe. Efektem ubocznym procesu technologicznego w absorberze Instalacji Odsiarczania Spalin (IOS) jest wytrącanie się trudnych do usunięcia osadów, czego konsekwencją z kolei jest obniżenie sprawności odsiarczania spalin i występowanie awarii. Co więcej, mechaniczna metoda usuwania tych twardych osadów znacznie wydłuża czas postoju remontowego IOS i może powodować uszkodzenia oczyszczanych urządzeń i powłok ochronnych stosowanych na elementach jej układu i IOS.

PGE GiEK poszukując optymalnych rozwiązań technologicznych, które przełożą się na sprawność instalacji i obniżą poziom emisji dwutlenku siarki, nawiązało współpracę z firmą Megmar, dostarczającą dedykowane produkty chemiczne, korzystnie wpływające m.in. na procesy związane z produkcją energii. W Megmar przygotowano preparat, który dodany do absorbera IOS eliminuje tworzenie się osadów twardych. Przy przygotowaniu preparatu przyjęto, że nie będzie on toksyczny, będzie bezpieczny dla ludzi i urządzeń, a jednocześnie nie spowoduje zmniejszenia sprawności instalacji ani pogorszenia jakości otrzymywanego gipsu. Testy technologii zostały z powodzeniem przeprowadzone w Elektrowni Bełchatów.

Warunkiem koniecznym prowadzenia prób z wykorzystaniem innowacyjnej technologii było zastąpienie preparatem nowej generacji dotychczas stosowanej w Elektrowni Bełchatów mieszaniny neutralizującej pianę. Zakresem testu objęto absorber, który ze względu na przeprowadzony w nieodległym czasie remont wieży absorpcyjnej zapewnił wymagany stan czystości. Dzięki temu możliwe było uzyskanie pełnego obrazu działania nowego preparatu i obiektywnej oceny efektu.

Wyniki testów zachęcają do wdrożenia programu sprawdzonego w Bełchatowie w pozostałych elektrowniach należących PGE GiEK. Ponadto obie firmy na drodze współpracy poszukują kolejnych nowatorskich rozwiązań, które już niedługo mogą usprawnić inne procesy związane z wytwarzaniem energii, m.in. mające na celu obniżenie poziomu emisji SO_2 .

PGE GiEK partnerem Południowo-Zachodniego Klastra Energii

Spółki PGE Górnictwo i Energetyka Konwencjonalna wraz z PGE Energia Odnawialna zostały partnerami Południowo-Zachodniego Klastra Energii. Obok spółek Grupy Kapitałowej

PGE Partnerami Założycielami Klastra są również samorządy lokalne – Powiat Zgorzelecki, Gminy Bogatynia, Węgliniec, Pieńsk, Zawidów, a także lokalni przedsiębiorcy. Do podpisania porozumienia o ustanowieniu Południowo-Zachodniego Klastra Energii doszło 25 września 2017 r.

Południowo-Zachodni Klastr Energii powstał mając na uwadze poprawę lokalnego bezpieczeństwa energetycznego. Podjęta współpraca przyczyni się do uzyskania efektywności ekonomicznej, poprawy stanu środowiska, w tym w szczególności jakości powietrza oraz rozwój regionu z wykorzystaniem lokalnie dostępnych zasobów energetycznych.

– W klastrze znajdzie się miejsce dla wysokosprawnej kogeneracji zawodowej produkującej energię elektryczną i ciepło na rynek lokalny, która zapewni partnerom klastra bezpieczeństwo energetyczne i zarazem konkurencyjność cenową – podkreślił Sławomir Zawada, Prezes Zarządu PGE GiEK.

W związku z tym spółka PGE GiEK zobowiązała się między innymi do: wytwarzania energii elektrycznej i ciepłej w wysokosprawnej kogeneracji, modernizacji i serwisowania technicznego własnych urządzeń oraz instalacji wytwarzających, pełnienia funkcji operatora wewnętrznych systemów dystrybucji oraz zapewnienia bezpieczeństwa dostaw energii na rynek lokalny (zgodnie z zakresem posiadanych koncesji), a także koordynacji działań w obszarze poszukiwania i organizacji finansowania projektów inwestycyjnych partnerów klastra oraz pełnienia funkcji doradczej w zakresie bilansowania energii i zawierania umów.

Nadano imię turbinie bloku nr 5 w Elektrowni Opole

Turbinie nowo budowanego bloku nr 5 Elektrowni Opole nadano imię. W ten symboliczny sposób przedstawiciele inwestora, spółki PGE Górnictwo i Energetyka Konwencjonalna

oraz wykonawcy oficjalnie zakończyli kolejny kluczowy etap budowy bloków o łącznej mocy 1.800 MW, jakim jest montaż turbogeneratora.

Teresa – bo od dziś tak właśnie ma na imię turbina, otrzymała imię Teresy Jednoróg – założycielki i od ponad dwudziestu pięciu lat lidera Fundacji „Dom Rodzinnej Rehabilitacji Dzieci z Porażeniem Mózgowym” w Opolu.

– Jesteśmy dziś świadkami symbolicznego zakończenia kolejnego etapu realizacji w harmonogramie inwestycji. Ukończenie montażu turbozespołu nr 5 otwiera drogę do przeprowadzenia rozruchu bloku wraz z obiektami towarzyszącymi – powiedział dyrektor Elektrowni PGE w Opolu Bernard Ptaszyński.

Obecnie trwa także montaż turbozespołu nr 6 oraz kotłów parowych wraz z urządzeniami pomocniczymi, a także montaż elektrofiltrów oraz instalacji mokrego odsiarczania spalin. Trwa również malowanie chłodni kominowej, która obsługiwać będzie blok 6. Na powłoce zewnętrznej wspomnianej chłodni powstaje ogromny rysunek – tęczy, słońca i nut – z jednej strony nawiązujący do sąsiadujących z nią chłodni, a z drugiej do Opola – stolicy polskiej piosenki. Ta nietypowa „praca plastyczna” to także wyzwanie logistyczne, ponieważ do pomalowania jest aż 4,5 ha powierzchni.

Budowa nowych bloków energetycznych o łącznej mocy 1.800 MW i wartości 11,6 mld zł to największa inwestycja infrastrukturalna w Polsce po 1989 roku. Po oddaniu nowych jednostek Elektrownia PGE w Opolu zaspokajać będzie 8 proc. obecnego krajowego zapotrzebowania na energię elektryczną i będzie trzecią co do wielkości polską elektrownią, po Bełchatowie i Koźlenicach.

KWB Konin

Najaktywniejsza SIP

Zakładowy społeczny inspektor pracy w PAK KWB Konin Wiesław Kwiatkowski po raz czwarty został laureatem konkursu na najaktywniejszego społecznego inspektora pracy. Konkurs organizuje okręgowy inspektor pracy w Poznaniu. PIP na bieżąco obserwuje działalność społecznych inspektorów, co roku otrzymuje także sprawozdania z ich dokonań. To stanowi bazę do wyłonienia najprężniejszych SIP w naszym województwie.

– Na tę nagrodę pracowali wszyscy społeczni inspektorzy – uważa Wiesław Kwiatkowski. – Ja zbieram laury, lecz są one uhonorowaniem naszej wspólnej pracy. To także, według mnie, zaszczyt dla zakładu, który jest wymieniany wśród tych firm, któ-

Wiesław Kwiatkowski (w środku) w towarzystwie dyrektora Okręgowego Urzędu Górniczego Roberta Nowaka i okręgowego inspektora pracy w Poznaniu Stanisławy Ziółkowskiej.

re się szczycą postępem w dziedzinie ochrony pracy. Są to firmy realizujące specjalne programy PIP, mogliśmy zobaczyć, w jaki sposób to robią, jakie wprowadzają rozwiązania. Naprawdę należy się od nich uczyć, chociaż my też mamy się czym pochwalić – uczestniczyliśmy w programach „Stres w pracy” oraz „Mobbing w pracy”. Jesteśmy jedną w niewielu firm w Polsce, które załąpały się na ten program.

Kopalnia Konin od pewnego czasu ściśle współpracuje z PIP, co obu stronom przynosi korzyści. – Dobry kontakt ze społecznymi sprawia, że pracodawcy inaczej patrzą na PIP. To już nie jest tylko organ kontrolujący i nakładający kary, od kilku lat PIP jest postrzegana jako organ pomagający w rozwiązywaniu kwestii spornych i w polepszaniu warunków pracy, zauważający zmiany zachodzące w zakładzie. U nas tych zmian jest

sporo – mamy nowe rozwiązania odzieżowe, ochrony osobistej czy remonty kabin. Sami pracownicy je zauważają. I to cieszy – podkreśla Wiesław Kwiatkowski.

Uroczystość wręczenia wyróżnień dla laureatów konkursu odbyła się 23 listopada w Poznaniu z udziałem parlamentarzystów oraz przedstawicieli lokalnych władz i instytucji, w tym Okręgowego Urzędu Górniczego.

Odkrywka szansą dla jeziora

PAK KWB Konin zadeklarowała całościowe sfinansowanie budowy rurociągu tłocznego przerywającego wodę z odkrywki do Jeziora Wilczyńskiego. Koszt budowy tego obiektu oszacowano na 11.974 tys. złotych brutto. Pismo w tej sprawie otrzymała Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska. Kopalnia podjęła także rozmowy z marszałkiem województwa wielkopolskiego oraz z Wielkopolskim Zarządem Melioracji i Urzędów Wodnych w Poznaniu, który jest inwestorem przedsięwzięcia, w celu uzgodnienia szczegółów i harmonogramu realizacji inwestycji.

Warunkiem powodzenia tego projektu i zapewnienia ciągłości zasilania w wodę Jeziora Wilczyńskiego jest uruchomienie odkrywki Ościsłowo – wynika to z wydanej wcześniej decyzji środowiskowej, określającej warunki realizacji budowy rurociągu tłocznego i przerzutu wody.

Kopalnia Konin od lat uczestniczy w działaniach mających na celu doprowadzenie wody do jeziora. Już w 2001 roku zaproponowała zainteresowanym gminom oraz dyrekcji Powidzkiego Parku Krajobrazowego rozmowy na temat możliwości wykorzystania wód z odwodnienia odkrywki Józwin IIB. W 2008 roku zainteresowane strony (kopalnia, marszałek województwa wielkopolskiego, inne instytucje i lokalne samorządy) zdecydowały o skierowaniu wód z tej odkrywki do Jeziora Budziszewskiego i Wilczyńskiego. Kopalnia wykonała potrzebną dokumentację, udało się zebrać fundusze na budowę rurociągu. Jednak w sprawę włączyli się ekolodzy, którzy zakwestionowali raport o skutkach oddziaływania inwestycji na środowisko; stwierdzili, że nie uwzględniono w nim istnienia łąk ramienicowych. Natomiast ze strony samorządów padały propozycje poszerzenia projektu o dodatkowe inwestycje. Z kolei w 2015 roku zapadła decyzja, by ograniczyć projekt do Jeziora Wilczyńskiego.

Przedłużające się procedury związane z budową rurociągu wywołują zrozumiałe zniecierpliwienie mieszkańców

regionu; kopalnia Konin także z niepokojem obserwuje tę zwłokę. Kilka lat temu zobowiązała się sfinansować 50% inwestycji. Zleciła także wykonanie szeregu prac, w tym projektu budowlanego i projektu wykonawczego, raportu o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko, karty informacyjnej oraz operatu wodnoprawnego. Na własny koszt wybudowała przepompownię SK-6 i od czterech lat jest gotowa do tego, by tłoczyć wodę z odkrywki do rurociągu.

Zobowiązanie całościowego sfinansowania przerzutu wód jest z pewnością wyrazem dobrej woli kopalni Konin. Jednak warunkiem powstania rurociągu jest budowa odkrywki Ościsłowo. Jej uruchomienie jest ważne nie tylko dla samego Jeziora Wilczyńskiego, ale całego regionu, który dzięki temu ma szansę na zachowanie swoich walorów turystycznych i rekreacyjnych.

Komory pomp.

Związek Pracodawców
Porozumienie Producentów
Węgla Brunatnego
z siedzibą w Bogatyni

ul. Górników Turowa 1
59-916 Bogatynia
tel. 75 77 35 262
www.ppwb.org.pl